

JOURNAL OF TURKISH STUDIES

TÜRK LÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

VOLUME 28/II

2004

Edited by

Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

KAF DAĞININ ÖTESİNE VARMAK

FESTSCHRIFT IN HONOR OF

GÜNAY KUT

III

ESSAYS PRESENTED HER COLLEAGUES AND STUDENTS

Guest Editor

Zehra TOSKA

Editorial Board - Tahrir Heyeti

Selim S. KURU . Günay KUT . Gönül A. TEKİN . Şinasi TEKİN

Yardımcı Yazı Kurulu - Consulting Editors

N. AÇIKGÖZ muğla E. BIRNBAUM toronto M. CANPOLAT ankara R. DANKOFF şikago
C. DİLÇİN ankara G. DOERFER göttingen P. FADOR budapeşte H. İNALCIK ankara
C. KAFADAR harvard E. L. KEENAN harvard A. T. KUT istanbul G. KUT boğaziçi/istanbul
G. NECİPOĞLU harvard Z. ÖNLER mersin K. RÖHRBORN göttingen S. SHAW los angeles
W. THACKSTON, Jr. harvard T. TEKİN ankara S. TEZCAN bamberg A. TIETZE viyana
E. TRYJARSKI varşova P. ZIEME berlin

•

Cover design and background

by Sinan AKTAŞ

Tughra, Mehemmed II (1481)

‘Āşık Pāşā : Ġarib-Nāme (İ. Koyunoğlu Ktp., Konya)

JOURNAL OF TURKISH STUDIES

TÜRK LÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

VOLUME 28/II

2004

Edited by

Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

KAF DAĞININ ÖTESİNE VARMAK

FESTSCHRIFT IN HONOR OF

GÜNAY KUT

III

ESSAYS PRESENTED HER COLLEAGUES AND
STUDENTS

Guest Editor

Zehra TOSKA

Published at the Department of Near Eastern Languages and Civilizations

Harvard University

2004

İÇİNDEKİLER • CONTENTS

TÜRK LÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI 28/II (2004)
JOURNAL OF TURKISH STUDIES

GÜNEY KUT ARMAĞANI - III

Gülden SAĞOL, Evlenmek Karşılığı Kullanılan Kelimelerden Hareketle Türklerde Evlilik Anlayışı
(1-21)

M. A. Yekta SARAÇ, Osmanlı Döneminde Belâgat Çalışmaları (23-56)

Jan SCHMIDT, Manuscripts and Their Function in Ottoman Culture; The Fatatri Collection in The
Leiden University Library (57-81)

Gülgün SERDAR, Osman Türkay'ın Şiirlerinde "Evren-Evrensellik" Kavramı (83-78)

Vildan SERDAROĞLU Ş., XVI. YY. Osmanlı Toplumsal Hayatından Bir Kesit: Zâtî'nin Gazellerinde
Şeker ve Şekerli Mamüller Yahut Zâtî'nin 'Şeker'li Şiirleri (79-117)

Ayşe Gül SERTKAYA, Çağatayca Temîm-i Dârî Hikâyesi (119-161)

Osman F. SERTKAYA, Grek Harfleriyle Yazılmış Anadolu Karamanlı Ağzı Metinleri Üzerine
(163-183)

Mesut ŞEN, Tarihî Metinlerde Saç ve Sakal Kültürü (185-207)

Ramazan ŞEŞEN, Lale Devrinde Yenileşme Hareketleri ve Tercüme Edilen Eserler (209-219)

Orhan Kemal TAVUKÇU, Yunus Şiirlerini Ayırt Etmeye Yönelik Bazı Tespitler (221-247)

Gönül TEKİN, Yakın Doğu Mitolojisinde Kartal ve Güneş (249-276)

Şinasi TEKİN, Kur'an'ın İlk Farsça Tercümesinin Gerekçesi ve Bu Gerekçenin Eski Anadolu Şairleri
İle 16. Asır Yazarı El-Akşarâyî Üzerine Etkisi (277-294)

Mehmet TEMEL, XIX. ve XX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı-Brezilya İlişkileri (295-314)

Nuran TEZCAN, Mısır Milli Kütüphanesinde Lâmiî Çelebi'ye ait Eserler Üzerine (315-320)

Dursun Ali TÖKEL, Kelimelerin Şâirlerin Zihnindeki Macerası: Zevrak ve Divan Şâiri (321-330)

Mehmet M. TULUM, Özbekçe'de Anlık Şimdiki Zamanı Oluşturan *otir-*, *tur-*, *yât-* ve *yür-* Tasvir Yardımcı Fiilleri Üzerine Leksiko-Semantik Bir Değerlendirme (331-336)

Mertol TULUM, "Dede Korkut Oğuznameleri Üzerine Notlar"a Notlarla Katkılar - II (337-358)

Recep USLU, Derviş Halil'in Bilinmeyen *Risâle-i Mûsikî*'si (359-396)

Zeynep UYSAL, Sükûnetsiz Meskenler, Huzursuz Mekânlar: *Kiralık Konak* ve *Sodom ve Gomore*'de Mekânsızlaşma (397-411)

Ayşe Gül SERTKAYA, Seydî Ahmed Mirza'nın, *Taaşşuk-nâme*'si Üzerine (413-420)

TUBA, v/c. 28/II. 2004

ÇAĞATAYCA TEMÎM-İ DÂRÎ HİKÂYESİ

Ayşe Gül SERTKAYA

Metin: Sahhaf Raif Yelkenci'nin ölümünden sonra Sahhaflar Çarşısı'nın Kapalı Çarşı yönündeki ana giriş kapısının karşısında bulunan dükkânındaki kitapları sahhaf İbrahim Manav tarafından satın alınarak pazarlanmıştır.

1970-1971 ders yılında Osman Nedim Tuna ile Osman Fikri Sertkaya İbrahim Manav'ın Beyaz Saray Çarşısı'nda bulunan kitap deposundan 40 kitap seçerler. 39 seçme yazma yurt dışına satılmasın diye Osman Nedim Tuna tarafından 5000 liraya satın alınır. Bu 39 yazma merhum Prof. Dr. Osman Nedim Tuna tarafından vefatından önce İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphânesine bağışlanmış olup, hâlen Enstitüde muhafaza edilmektedir.

40. yazma ise Doğu Türkçesi ile kaleme alınan tek yazmadır ve Sertkaya tarafından satın alınmak istenir. Ancak İbrahim Manav bu yazmayı arkadaşı ve dostu Osman Fikri Sertkaya'ya hediye eder.

Açık yeşil, kalın mukavva kaplı yazma o akşam kontrol edildiğinde ilk 16 sahifede Doğu/Çağatay Türkçesi ile bir risalenin, devamında ise Farsça Hâfız Divanı'nın bulunduğu görülür. Osman Fikri Sertkaya yazmanın baştan 16 varasını alır, geriye kalan Hâfız Divanı'nı ise bu divan üzerinde çalışan ve Farsça Bölümü'nde asistan olan sınıf arkadaşı Hikmet Bozan-oğlu'na hediye eder.

Benim burada üzerinde çalışma yaptığım risalenin hikâyesi budur.

* * * * *

Risalede yer alan metin Temîm-i Dârî hikâyesinin Doğu/Çağatay Türkçesi ile yazılan bir nüshasıdır. Temîm hikâyesi hakkında *İslâm Ansiklopedisi*'nin 12/1. cildinin 155b-158a sayfelerindeki "Temîm-üd-Dârî. Tamîm al-Dârî. Dâyrî ~ Dârî" maddesinde bilgi verilmektedir.

Temîm-i Dârî hikâyesinin Batı/Anadolu Türkçesi ile yazılmış nüshaları *el-Ferec ba'de's-Şidde* hikâyelerinin 27. hikâyesi olarak "Ez an-i Temmîmdârî Ensârî Bâ Cinniyân" başlığı ile geçer.

El-Ferec Ba'de's-Şidde'de bulunan 42 hikâyeden 12 tanesi Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu ve Yard. Doç. Dr. Orhan Yavuz tarafından seçilerek *Güçlükten Kolaylığa Kederden sevince (Ferec Ba'de's-Şidde) Seçme Hikâyeler* başlığı ile Kültür Bakanlığı, Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınlarının 129., Halk Edebiyatı Dizisi'nin 35. kitabı olarak 1990 yılında Ankara'da yayımlanmıştır.

Bu 12 hikâyeden yedincisi “Temmîmdârî Hikâyesi”dir. Farsça *El-Ferec Ba'de's-Sidde*'nin Batı/Anadolu Türkçesi'ne tercüme edilen 10 nüshası olduğu bilinmektedir. Ancak Doğu/Çağatay Türkçesi'ne yapılmış bir tercüme bu güne kadar tespit edilememiştir. Bizim üzerinde çalıştığımız metin Doğu/Çağatay Türkçesi ile yapıldığı bilinen ve sonndan bir varak eksik olan tek nüshadır.

Tavsifi: Eserin adı metinde başlık olarak belirtilmemiştir. Eserin müellifi, telif tarihi, telif yeri, müstensihî ve istinsah kayıtları son sahife eksik olduğu için belli değildir. Mensur metnin dili XVII.-XVIII. yüzyıl Doğu/Çağatay Türkçesidir. Metin 1b (1) - 16b (31) varak (sahife) de bulunmaktadır. Kağıdın ebadı 25 x 14.5 cm, yazının ebadı 17.5 x 9 cm dir. Yazı türü Nesta'liktir. Tam sahilelerde reddadeli 15'er satır yer almaktadır. Kağıt aharlı, krem renkli olup sayfaların alt ve üst kenarları nemden sararmıştır. Yazısız bölümlerde küçük kurt yenikleri bulunmaktadır. Metin siyah mürekkeple yazılmıştır. Ancak ilk sahilfedeki **râvî** kelimesi kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Dil özellikleri: İmlâ yetersizliği, kazıntı, silinti vs gibi okunamayan kelime ve ibareler altı çizili olarak gösterilmiş, metindeki diğer imlâ özellikleri ise her sahilfenin altında verilmiştir.

Kalın köke ince ek, ince köke kalın ek gelen kök-ek uyumsuzluğunun metinde şu örnekleri görülmektedir:

a) Kalın köke ince ek: *ağzige* (22/6), *aldige* (29/11), *anasige* (26/9), *kılıçlarge* (27/10), *ayutgen* (28/12), *bolsek* (21/11), *turgil* (26/11), *yıgladük* (24/11), *yıl-lik* (4/2);..

b) ince köke kalın ek: *kitmeğil* (20/12, 15), *tidük* yerine *tidak* (22/11), *tirik-lığa* (13/3).

Kaynaşarak *bol* şeklinde yazılan *bu* ve *ol* sözleri *bolmak* fiilinin emir şekli olan *bol!* ile karışmaması için *b'ol* (7/13, 8/6, 22/2, 28/5 vs) şeklinde okunmuştur.

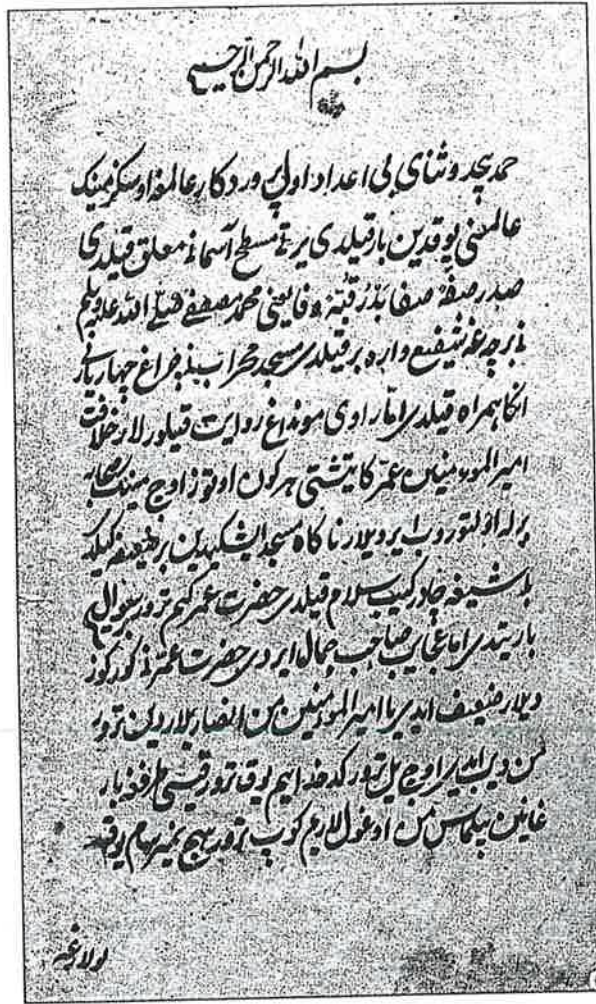
Türkçe kelimelerde tek harf yazılarak şeddeli okunması gereken ikiz ünsüzler [] içerisinde gösterilmiştir. *çık[k]ay-men* (23/7, 24/11), *çık[k]ay-mız* (21/3), *tik[k]eyler* (17/9), *sağal[l]ık* (31/2), *at[t]ı* (14/12), *ilt[t]iler* (10/3), *işit[t]i* (25/11), *ket[t]i* (3/13), *körset[t]i* (229/13), *yat[t]ım* (14/12), *yet[t]im* (18/14), *yet[t]i* (3/14, 15/15, 19/3), *tut[t]um* (21/6), *tut[t]ı* (1/3, 15/4) vs. Yabancı kelimeye gelen eklerde *'amel[l]erde* (7/7) ve *âsmân[n]ı* (1/3, 15/7) örneklerinde görülür. Ancak 28/1'deki *öttüm* kelimesinin imlâsı **اوتوم** şeklinde *t* üzerinde şedde ile gösterildiği için *t* ünsüzü [] içerisine alınmamıştır.

İşaretler

{ } içerisinde gramer ve imlâ bakımından fazla veya yanlış yazılanlar,

< > içerisinde metne eklemeler,

[] içerisinde şeddeli sesler gösterilmiştir.

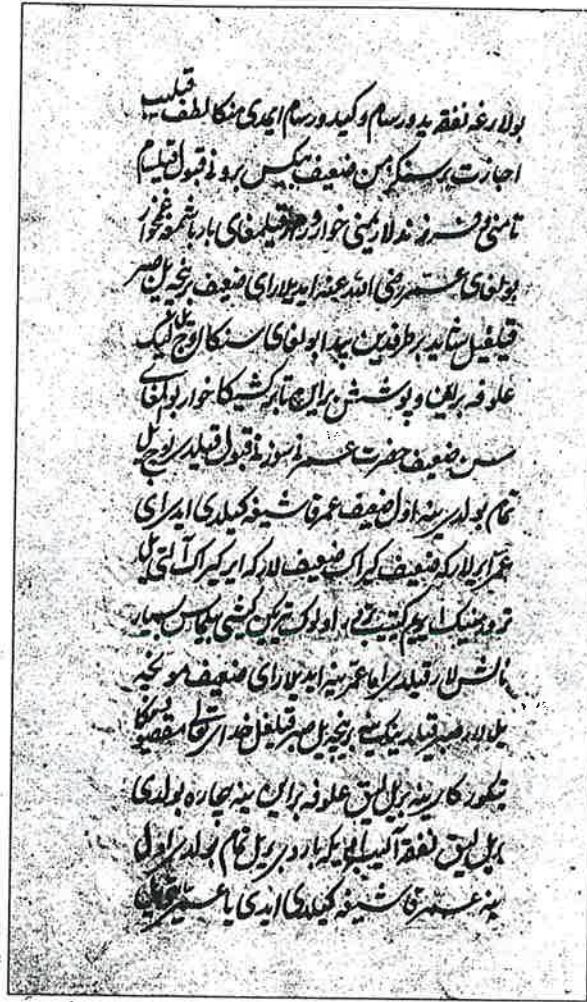

1 [1a]

[1] ¹bi'smi'llâhi'r-raḥmāni'r-raḥîm

²ḥamd-ı bî-ḥadd ü şenâ-yı bî-a'dâd ol perverdigâr-ı 'âlemğa <kim> o<n> sekiz minğ ³âlemni yoḡdın bar kıldı. yerni musaṭṭah âsmân[n]ı mu'allak kıldı. ⁴şadr-ı şuffe-i şafâ bedr-i kübbe-i vefâ ya'nî muḥammed muşṭafâ şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem ⁵-ni barçağa şeffi' yû rāḥber kıldı. mescid-i miḥrāb-nı çerāğ-ı çehār-yârni ⁶aṅğa hemrāḥ kıldı. ammā rāwî mundağ rivāyet kılurlar. ḫilāfet ⁷emîrû'l-mü'minîn 'ömmerge yetiştî. her kün otuz üç minğ şahābe ⁸birle oturup irdiler. nāgāḥ mescid işikidin bir za'îfe kıldı. ⁹başığa çāder keyip selām kıldı. ḫāzret-i 'ömm̄er kim turur? bir suvālim ¹⁰bar, tidi. ammā 'acāyib şāḫib-i cemāl irdi. ḫāzret-i 'ömm̄erni körgüz ¹¹-diler. za'îfe aydı: yā emîrû'l-mü'minîn! men enşārilerdin turur ¹²men, dip aydı. üç yıl turur kedhüdāyım yoḡ turur. ḳaysı tarafğa bar ¹³-ğanın bilmes men. oḡul-larım köp turur. ḫiç nemersem yoḡ,

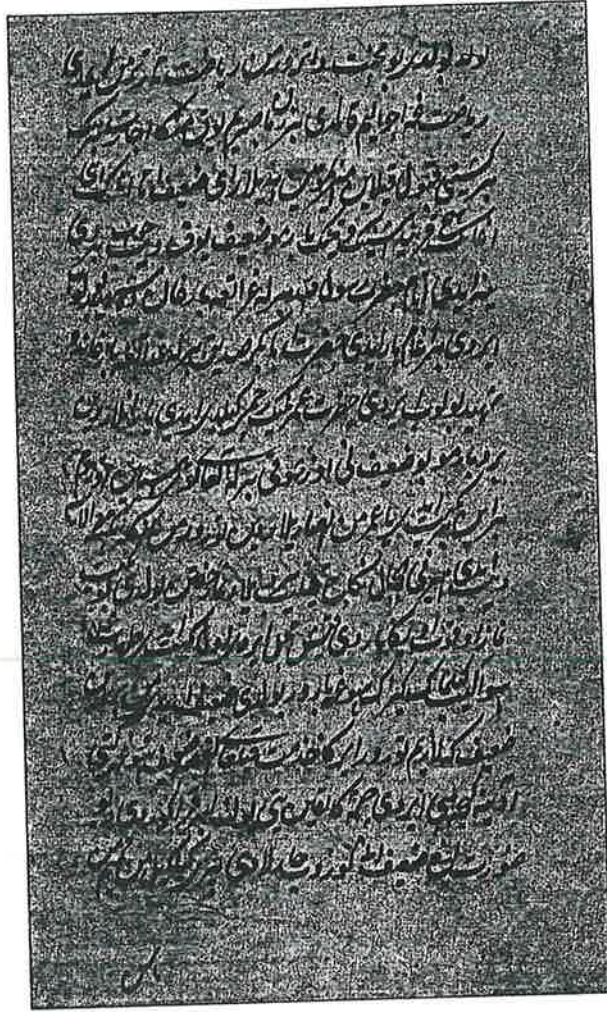
1/2 <kim>. Metne tarafımdan eklendi; o<n>. İmlâ: او şeklindedir. Yazılmıyan nûn harfi <> içerisinde metne eklendi. 1/3 yerni. İmlâda ن nûn harfinin tek olan noktası yerine sehven ت te harfinin iki noktası konulmuş! âsmân[n]ı. Diğer örneklerdeki gibi şeddeli okunan kelime [] içerisinde gösterildi. 1/5 imlâ راهبر. Sehven yazılan bu şekil راهبر rāḥber olarak okundu. 1/7 'ömm̄er. Mîm harfi üzerine şedde konulduğu için 'ömm̄er şeklinde şeddeli olarak ve datif eki ince sırada geldiği için ince sırada okundu.

2 [1 b]

[2] ¹bularga nafağa yedürsem vü keydürsem. imdi mañga lutf kılıp ²icâzet bersenğiz men za'ife bîkes birevni kabûl kılsam, ³tâ meni vü ferzendlerimni h'vâr ü zâr kıлмаğay, bar başımgâ gamh'vâr ⁴bolğay. 'ömmerni söz<i>ni kabûl kıldı. üç yıl ⁵şâhed bir tarafdın peydâ bolğay. sañga üç yıl-lik ⁶'ulufe bereyin, vü pûşîş bereyin, tâ bir kişige h'vâr bolmağay ⁷sen. za'ife hâzret-i 'ömmerni söz<i>ni kabûl kıldı. üç yıl ⁸tamâm boldı. yana ol za'ife 'ömmerni kâşığa kıldı. aydı: ey ⁹'ömmerni! irlerge za'ife kirek. za'ifelerge ir kirek. altı yıl ¹⁰turur meniñ irim kitip turur. ölüğ tirikin kişi bilmes. bisyâr ¹¹nâliş-ler kıldı. ammâ 'ömmerni yana aydılar: ey za'ife! munça ¹²yıllar şabr kıldıñg. yana bir niçe yıl şabr kılğıl. hüdâ-yı ta'âlâ maqşûdunğa ¹³yetkürgey. yana bir yıl-lık 'ulufe bereyin. yana biçâre boldı. ¹⁴bir yıl-lık nafağa alıp öyige bardı. bir yıl tamâm boldı. ol ¹⁵yana 'ömmerni kâşığa kıldı. aydı: yâ 'ömmerni! yiti yıl

2/7 hâzret-i 'ömmerni söz<i>ni şeklinde anlaşılaraq < > içerisinde 3. teklik şahıs iyelik eki okundu.

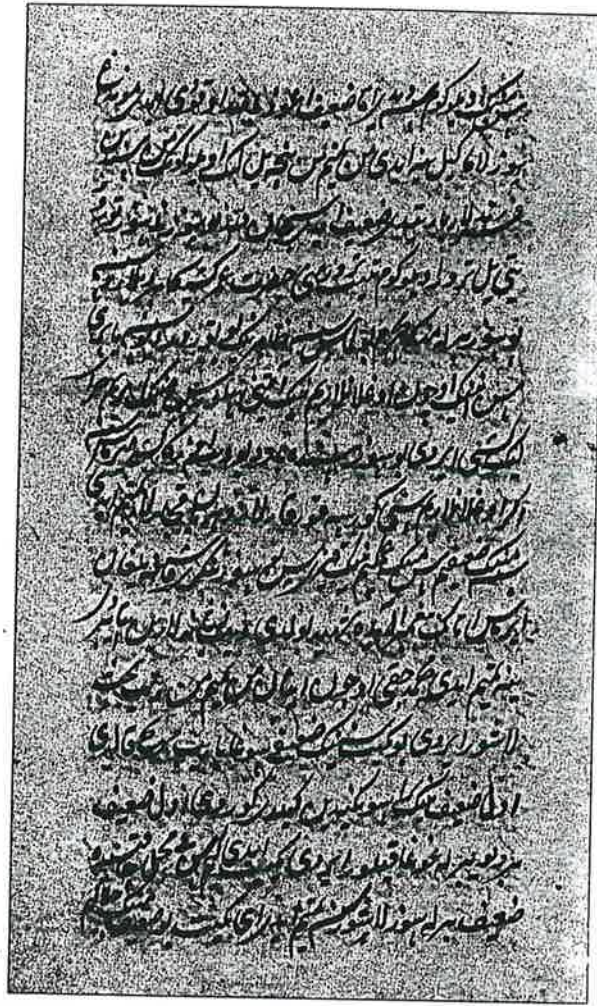

3 [2 a]

[3] ¹{bold} boldı, bu miñnet-de turur men, riyâzet tartar men. aydı: ²riyâzet-ğa aḥvâlim kalmadı. bir zamân şabrım yok. mañga icâzet bersenğ, ³bir kişini kabûl kılayın. emîrî'l-mü' minîn aydılar: ey za'ife! ata, anañg, ini, ⁴ağañg, hiç qarındaşıñg, vü milletiñg bar mu? za'ife: yok, tip cevâb berdi. ⁵yana aydı: atam ḥazret-i resûlu'llâh birle gazâtğa barganda şehîd bolup ⁶irdi. bir aḡam bar idi. ḥazret-i ebâbekir-i şiddîk birle gazâtğa barganda ⁷şehîd bolup irdi. ḥazret-i 'ömmerniñg rahmı kildi. aydı: yârânların ⁸birev bar mu? bu za'ifeni öz şevkı birle alğay, toy esbâbın özüm ⁹bereyin. bir yigit aydı: yâ 'ömmër! men enşârilerdin turur men. mañga tigse, men alayın. ¹⁰dip aydı. emîr fi'lḥâl nikâh kılip berdiler. namâz-ı huften boldı. bu yigit ¹¹namâz okup öyige bardı. kış maḥâl irdi. ol yigit aydı: ṭahâret-ğa ¹²su alıp kilmek kirek. suvğa barur boldı. za'ife aydı: men barayın ¹³za'ifege lâzım turur irge ḥizmet kılgay. elķışsa za'ife suvğa ket[t]i. ¹⁴âdine kiçesi irdi. çeşmege yakın yet[t]i. yolında bir kara kördi, dîv ¹⁵şûret-lıg. za'ife{a}ni körüp çarladı. biri kilgil. men temîm men.

3/1 {bold}. Kendisinden sonra tekrar doğrusu yazıldığından sehven yazılan fazlalık olarak { } içerisinde gösterildi.

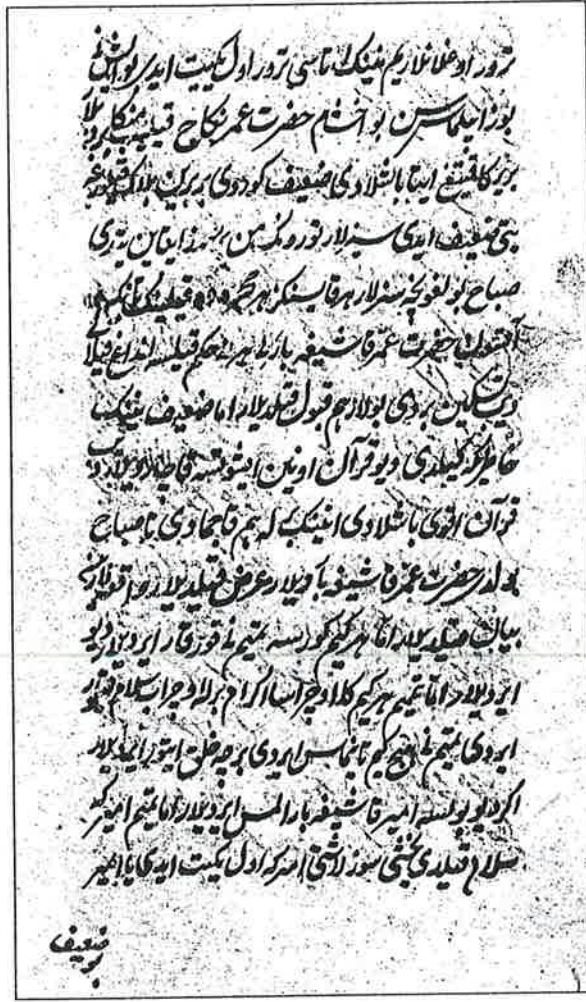
3/15 za'ife'den sonra sehven yazılan elif harfi { } içerisinde gösterildi.

4 [2b]

[4] ¹sen meniñ öylüküm sen didi. ammâ za'ife e'üzubi'llâh okudı. aydı: mundağ ²sözlemegil. yana aydı: men temīm men. niçe yıl-lik öylüküñ men. sendin ³ferzendler<im> bar tidi. za'ife aydı: sübhâna'llâh bu söz ni turur? ⁴yeti yıl turur öylüküm yetip turur. meni hâzret-i 'ömmer kişige berdiler vü sen ⁵bu söz birle mañga mahrem bolmas sen. zâhiriñ bu turur. dīv sen yâ perī ⁶sen. munuñ üçün oğlanlarım-nıñ atını bilür sen. meniñ irim çeray ⁷-lik kişi irdi. bu söz sende bar dīv dise, özge kişi irmes sen ⁸eger oğlanlarım seni körse, qorqarlar ve her <za>mân kaçarlar. temīm aydı: ⁹sen meniñ za'ifem-sen. meniñ 'emekīm-niñ kızı sen. bu söz teñgri kaşığa yalğan ¹⁰irmes. atanğ peygamber aldıda şehīd boldı dip nişânelerni ayta birdi. ¹¹yana temīm aydı: Muḥammed haqqı üçün inan. men temīm men dip baḡs ¹²-leşür irdi. bu yigit meniñ za'ife<m> suvğa barup keç kaldı. ¹³ol za'ifeniñ bir barasunğıdın kitdi. kördi ol za'ife ¹⁴bir dīv birle gavğa kılur irdi. yigit aydı: kim sen? ne maḡal cānibinde ¹⁵za'ife birle sözleşür sen? temīm aydı: ey yigit bu za'ife meniñ ḡelālīm

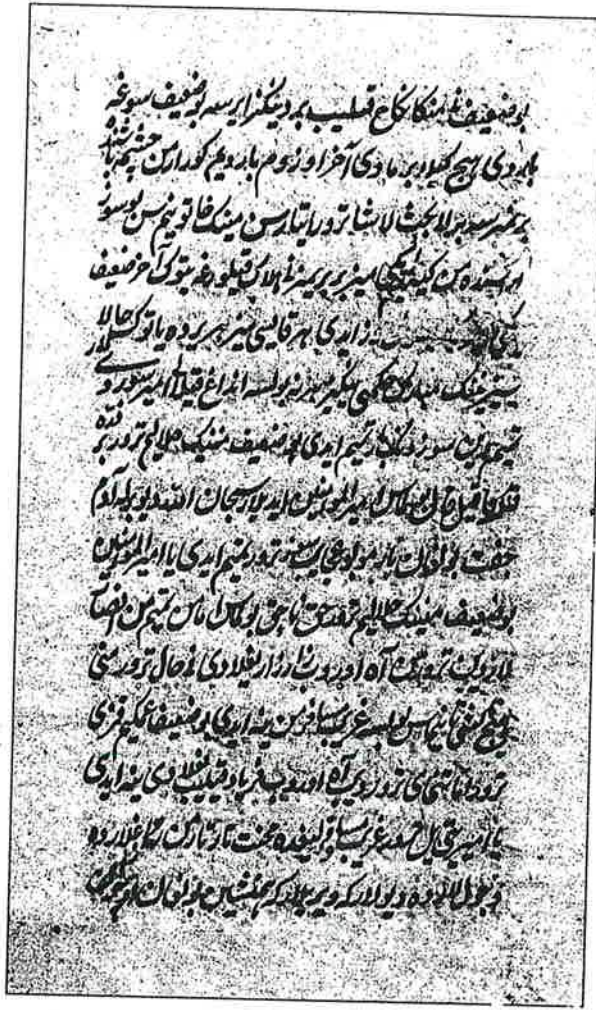
4/3 ferzendler<im>. Eksik olan ek <> içerisinde metne eklendi. 4/8 <za>mân. زمان kelimesi-nin yazılmayan z sesi <> içerisinde metne eklendi. 4/9. 'emekī. Özbek Türkçesinde "amca". Bk. Yong-Song Li, *Türk Dillerinde Akrabalık Adları*, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 15, İstanbul, 1999, s. 128. 4/12 meniñ za'ife<m>. tamlamasında yazılmayan l. teklik şahıs eki <> içerisinde metne eklendi.

5 [3 a]

[5] ¹turur. oğlanlarım-nıñ anası turur. ol yigit aydı: bu iş-ni ²bozabilmes sen. bu aḥşam ḥazret-i 'ömmer nikāh kılıp maṅga berdiler. ³birbirige kaṭıḡ ayta başladı<-lar>. za'ife kördi birbirini helāk kılurğa ⁴yet[t]i. za'ife aydı: sizler turuñ men söz aytayın tidi. ⁵şabāḥ bolğunça sizler her qaysiñız her ... kılıñg. tañg ⁶atsun. ḥazret-i 'ömmer qaşığa baralı. her ne ḥukm kılsa, andaḡ kılalı ⁷dip teskīn berdi. bular hem qabūl kıldılar. ammā za'ifeniñ ⁸ḥāturuñgga kildi. dīv qur'ān ünin işütse kaçar di<r>ler dip ⁹qur'ān okuy başladı. anıñ birle hem kaçmadı. tā şabāḥ ¹⁰boldı. ḥazret-i 'ömmer qaşığa bardılar, 'arz kıldılar. vaqı'alarını ¹¹beyān kıldılar. ammā her kim körse temīm-ni qorqar irdiler. dīv ¹²irdiler ammā temīm her kimge uçrasa ikrām birle uçrap selām kılur ¹³irdi. temīm-ni hıç kim tanımas irdi. barça halk aytur irdiler. ¹⁴eger dīv bolsa, emir qaşığa baralması irdiler. ammā temīm emirge ¹⁵selām kıldı yaḥşı sözleşti. emirge ol yigit aydı. yā emir!

5/3 başladı<-lar>. Eksik olan çokluk eki < > içerisinde metne eklendi. 5/5 her ... kılıñg ibaresinde ... ile verilen yer net olarak okunamadı. 5/8 di<r>ler. Eksik olan r sesi < > içerisinde metne eklendi.

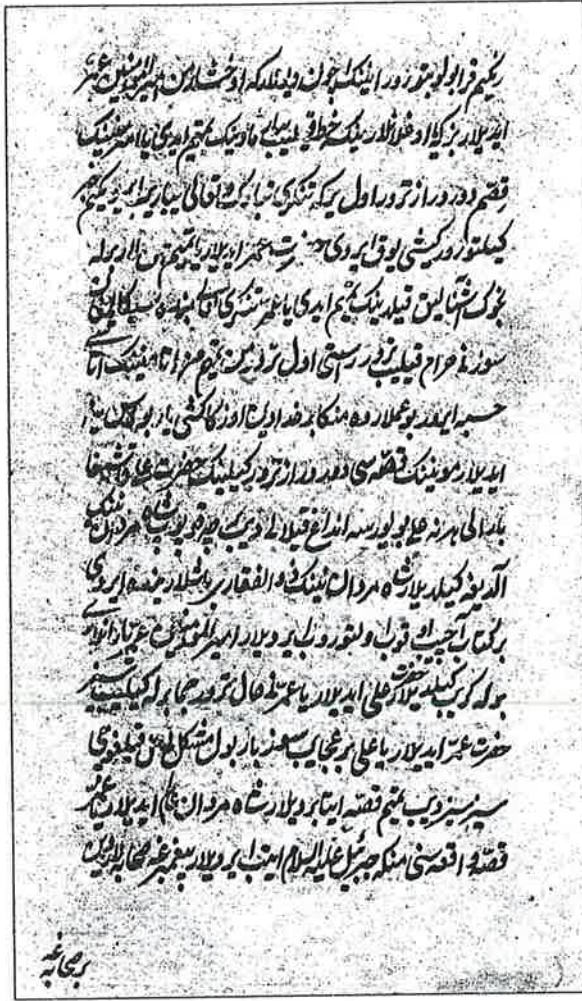

6 [3b]

[6] ¹bu za'îfeni maŋga nikâh kılıp berdiŋgiz irse bu za'îfe suvğa ²bardı. hîç kile bermedi. âhîr
 özüm bardım. körer men. çeşme başında ³bir nemerse birle baŋş-leşe turur. aytar: sen me<n>iŋg
 hatunum sen. bu söz ⁴arasında men kildim. iki-miz birbirimizni helâk kılurğa yet[t]ük. âhîr za'îfe ⁵iki-
 ŋgiz ... söz aydı. her kıysımız bir yirde yat[t]ük. hâlâ ⁶siziŋg mübârek hükmi-{i}ŋgiz her ne bolsa
 andağ kılalı. emîr sordı-lar ⁷temîm-din, sözüŋg bar <mu>. temîm aydı: bu za'îfe meniŋg helâlim turur.
 bir zerre ⁸ķîl ü {ķîl} ķâl bolmas. emîrü'l-mü'minîn aydılar. şubhâna'llâh dîv birle âdem ⁹cüft bolğan bar
 mu? bu 'acâyib söz turur. temîm aydı: yâ emîrü'l-mü'minîn! ¹⁰bu za'îfe meniŋg helâlim turur. hâk nâ-
 hâk bolmas. ammâ men temîm men. enşârî¹¹-lerdin turur men. âh urup zâr zâr yıgladı. ni hâl turur meni
¹²hîç kişi tanımas bolsa garîb misâfir men. yene aydı. bu za'îfe 'emekim kızı ¹³turur. ammâ <meni>
 tanımay turur dip âh urup feryâd kılıp yıgladı. yene aydı. ¹⁴yâ emîr! yeti yıl turur garîb ü misâfirliğda
 mihnet tartar men. d/taglarda ¹⁵vü çöl-lerde dîvlerge dirilerge hemnişîn bolğan üçün

6/3 me<n>iŋg. Nûn harfinin noktası unutulmuş. < > içerisinde metne eklendi. 6/5 iki-ŋgiz ...

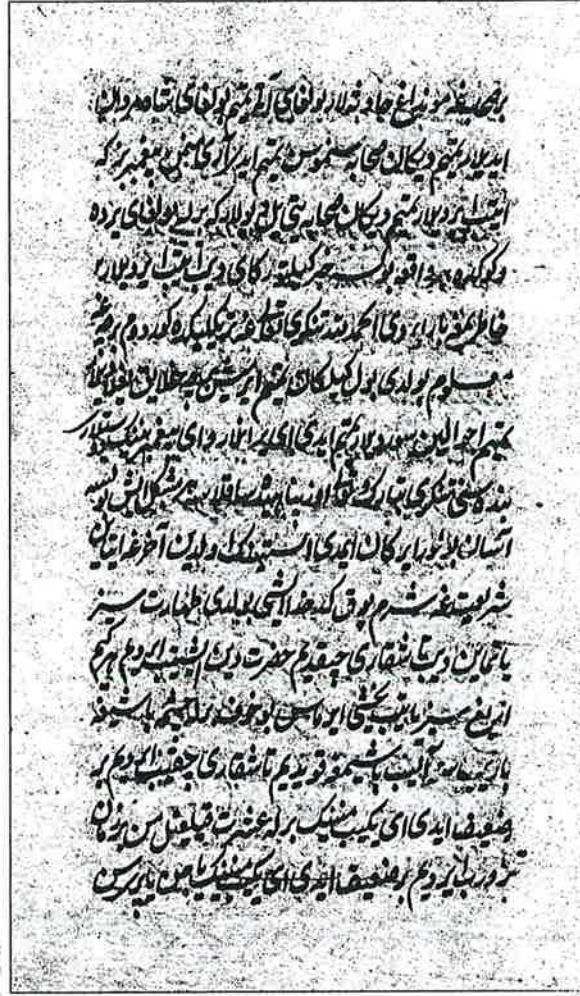
söz ibaresinde ... ile verilen yer net okunamıyor. 6/5 yat[t]ük. imlâ: باتوك 6/6 hükmi-{i}ŋgiz. i
 dişi fazla olduğu için { } içerisinde gösterildi. 6/7 Eksik olan soru sözü <mu> < > içerisinde metne
 eklendi. 6/8 ķîl ü {ķîl} ķâl. Kâl yerine yazılan ikinci ķîl kelimesi { } içerisinde gösterildi. 6/13
 Eksik olan şahıs zamiri <meni> < > içerisinde metne eklendi. 6/14 d/taglarda. Önce te - elif ile
 yazılmış iken te dişinin üzerine dal - elif ile transkripsiyon veya düzeltme yapılmış!

7 [4a]

[7] ¹ rengim kara bolupturur. ananğ üçün dîvlerge oğşar men. emîrû'l-mü'minîn 'ömmer ²aydılar: bizge yâ oğlanlarınga <neçük> haţ kılıp yibermedinğ? temîm aydı: yâ emîr: meniñ ³kışşam dūr <u> derâz turur ol yerge tenğri tebârek vü ta'âlâ yiberip irdi kim haber ⁴kiltürür kişi yok irdi. hazret-i 'ömmer aydılar: yâ temîm! cinn-ler birle ⁵neçük âşnâlık kıldınğ? temîm aydı. yâ 'ömmer! tenğri ta'âlâ bendesige yalğan ⁶sözni haram kılıp turur. rastî ol turur. men temîm men. atamnıñ anası ⁷hasbe irür. bu 'amel[l]erde mañga bir hüdâdın özge kişi yâr bolmas. yene ⁸aydılar: munıñ kışşası dūr <u> derâz turur. kiliñ. hazret-i 'alî kaşıga ⁹baralı. her ne 'alî buyursa andağ kılalı dip. barça qopup şâh-ı merdân-¹⁰nıñ aldığa kildiler. şâh-ı merdân-¹¹nıñ zü'l-fikârı başlarında irdi. bir kitâb açıp okup olturup irdiler. emîrû'l-mü'minîn 'ömmer yârânları ¹²birle kirip kildiler. hazret-i 'alî aydılar: yâ 'ömmer! ni hâl turur? cemâ<at> birle kilip-siz ¹³hazret-i 'ömmer aydılar. yâ 'alî. bir 'acâyib söz bar. b'ol müşkil-ni hâl kılguçı ¹⁴siz siz dip temîm kışşa<-sını> ayta birdiler. şâh-ı merdân-ı 'âlem aydılar: yâ 'ömmer! ¹⁵kışşa vâkı' asını mañga cebrayîl 'aleyhi's-selâm ayıp irdiler. peygamberga şahâbelerdin

7/2 **neçük**. Eksik olan **neçük** kelimesi <> içerisinde metne eklendi. 7/3, 8 **dūr derâz** ibaresindeki eksik vâv <> içerisinde metne eklendi. 7/4 Metinde **cinn-ler** yerine **ten-ler** yazılı! 7/12 **cema<at>** kelimesinde eksik olan kısım <> içerisinde metne eklendi. 7/14 **kışşa** kelimesinden sonra yazılmayan **-sını** eki <> içerisinde metne eklendi.

8 [4b]

[8] ¹bir şahābeğa mundağ hādişeler bolğay. atı temīm bolğay. şah-ı merdān ²aydılar: temīm digen şahābe senmusen? temīm aydı: ārī, menmen. peygamber bizge ³aytıp irdiler. temīm digen şahābe yeti yıl dīvlerge birle bolğay. yerde ⁴vü kökde bir vāķī‘a bolsa haber kiltürgey dip aytıp irdiler. ⁵hātırımğa bar irdi elḥamdülī‘illāh tenğri ta‘ālāğa <kim> tiriklikde kördüm. barçağa ⁶ma‘lūm boldı, b’ol kilgen temīm irmiş. barça ḥalāyık yığladılar. ⁷temīm aḥvālın sordılar. temīm aydı: ey yārānlar vü ey peygamberniñg dōstları! ⁸bendesini tenğri tebārek ü ta‘ālā öz penāhıda saqlasa her müşkil iş bolsa ⁹āsān bolur irken. imdi işitiñg, evveldin āhirğa aytayın. ¹⁰şerī‘at-ğa şerm yok. kethüdā işi boldı. ṭahāret-siz ¹¹yatmayın dip taşkarı çıkdım. ḥazret-din eşitip irdim her kim ¹²arıñ-sız yatıp, yaḥşı irmes. bu ḥavf birle çeşme başığa ¹³barıp su alıp başımğa koydım. taşkarı çıkıp irdim. bir ¹⁴za‘īfe aydı: ey yigit! meniñ birle ‘işret kılğıl. men bir zamān ¹⁵tur{ur}up irdim. {bir za‘īfe aydı. ey yigit meniñ} yā cinn yā perī sen

8/5 elḥamdülī‘illāh. imlā. الحمد لله 8/5 Metinde eksik olan kim kelimesi < > içerisinde metne eklendi. 8/9 işitiñg. İmlâda şın harfinin üç noktası yazılmamış! 8/15 tur{ur}up. Sehven yazılan ur { } içerisinde gösterildi. 8/15 bir ... meniñ ibaresi bir satır öncede aslı bağlamında olduğu için { } içerisinde gösterildi.

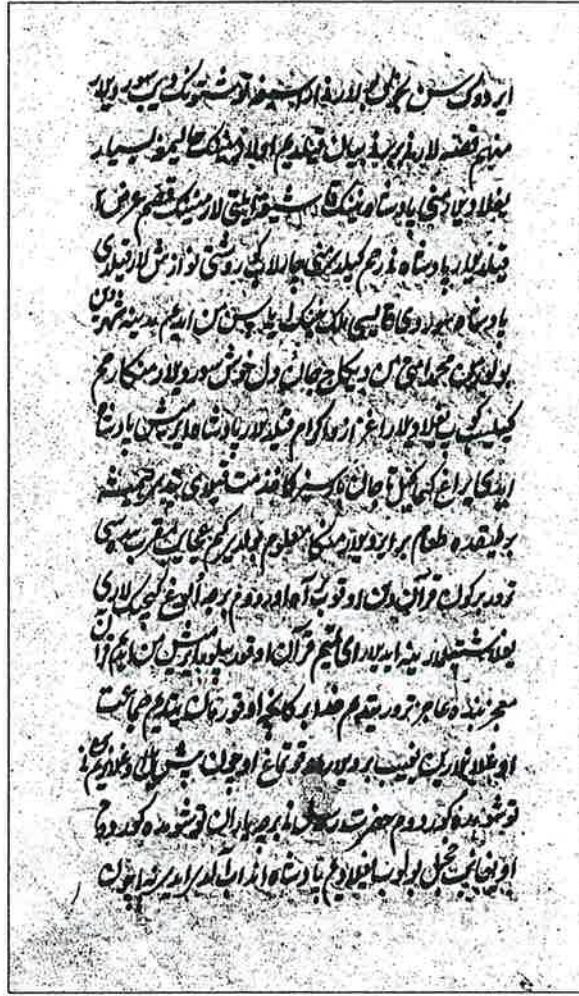

9 [5a]

[9] ¹dip oynap bir ağız suv alıp septi. nâgehân bir dīv kilip ilgimdin tut[tı], ²havâğa uçtı. bilmedim kaysı tarafğa alıp kitti. bir yer bar iken. atnı ³târḥûn dip aytur irken-ler. anda bir cezîre bar iken. dīv şeyṭânıñ ⁴mekân<ı> irken. barçası kâfir dīvler. ol dīvler ne ḥudânı ⁵bilür ne resûl-nı. alarnıñ içinde bir yıl boldum. qorquñçumdın ⁶namâznı vü qur'ân-nı terk kıldım. ammâ teñgrige pinhân yalbarur irür ⁷irdim. ammâ yine bir tarafında müselmân perîler bar irmiş. küffâr perîler ⁸birle uruşur irmiş. e l ı ş ş a mü'mîn perîler gazâtğa kildi. ⁹küffârı bastı-lar. olarnı bisyâr esîr kıldılar ve mülklerin ¹⁰bozdılar. {menüm} meni esîrler birle iltidiler. bularnıñ arasında ¹¹îmân vü islâm-nı vü qur'ân-nı katıg oqur irdim. meni şefkat ¹²birle sordılar. ni kişi sen? senıñ qur'ân oquğan-nıñ ¹³bizniñ cānımızğa melhem boldı. men aydım. teñgri ta'ālâ-nıñ bendesi ¹⁴men. muḥammed ümmeti men. aydılar: biz eger bilsek irdi senıñ dik kişi ¹⁵bularnıñ arasında bar ikenin biz anda gazâtğa barmas

9/4 **mekân-1**. Eksik olan 3. teklik şahıs iyelik eki < > içerisinde metne eklendi. 9/10 **menüm**.

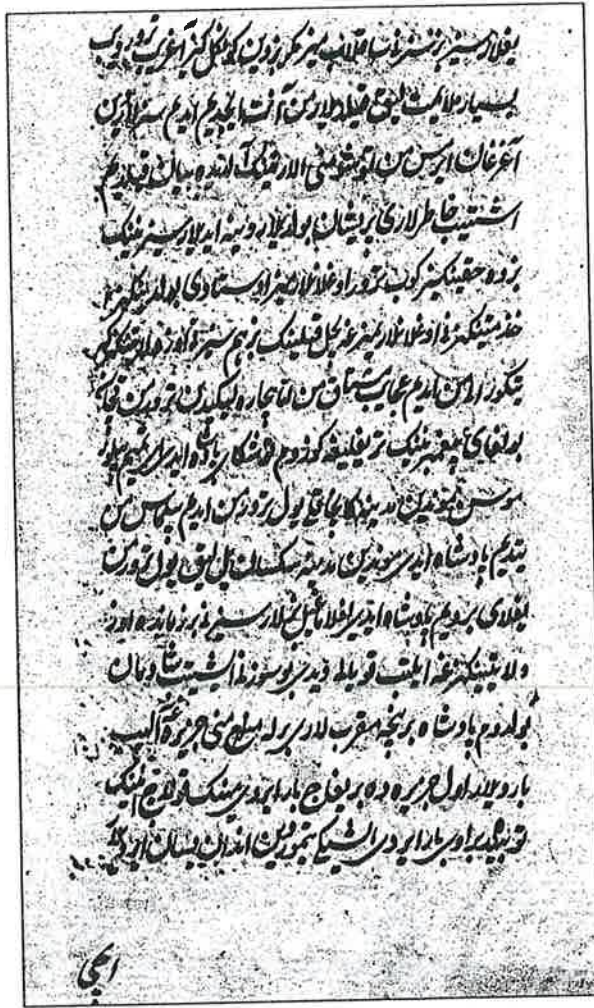
Sehven yazılan **menüm** kelimesi { } içerisinde gösterildi.

10 [5b]

[10] ¹İrdük. sen neçük bularnı arasığa tüştüng? dip sordılar. ²men hem kışşalarını birbir<i>ni beyân kıldım. olar meniñ ħālim-ğa bisyār ³yıgladılar. meni pādşāh-nıñ қаşığa ilt[t]i-ler. meniñ kışşam ‘arz ⁴kıldılar. pādşāh-nı raħm<i> kildi. meni çarlap körüşti. nevāzış-ler kıldı. ⁵pādşāh sordı. қaysı mülk-niñ ili sen. men aydım. medīne şehr<i>din ⁶bolur men, muħammed ümmeti men, digeç cān-ı dil hōş sordılar. mañga raħm<i> ⁷kilip köp yıgladılar. i‘zāz u ikrām kıldılar. pādşāh irmiş. pādşāh ⁸aydı: yırağ ki[t]megil. tā cān bar sizge ħizmet kılay tidi. hemişe ⁹bir şabağda ta‘ām yir irdiler. mañga ma‘lūm boldı kim ‘acāyib muḳarreb bendesi ¹⁰turur. bir kün kūr‘ān-dın okup bir āh urdum. barça uluğ kiçik-leri ¹¹yıglaşdılar. yene aydılar: ey temīm! kūr‘ān okur bilür irmiş. men aydım. kūr‘ān ¹²mu‘ciz bende ‘āciz turur didim. ħudā bergençe okur man tidim. cemā‘at ¹³oğlanların na‘īb birdiler, okutmağ üçün. beş yıl oğlan<la>rım-nı {ben} ¹⁴tüşümde kördüm. ħazret-i resūl-nı barça yārān-<nı> tüşümde kördüm. ¹⁵uyganıp ħacil bolup yıgladım. pādīşāh ündep aldı. aydı: ne üçün

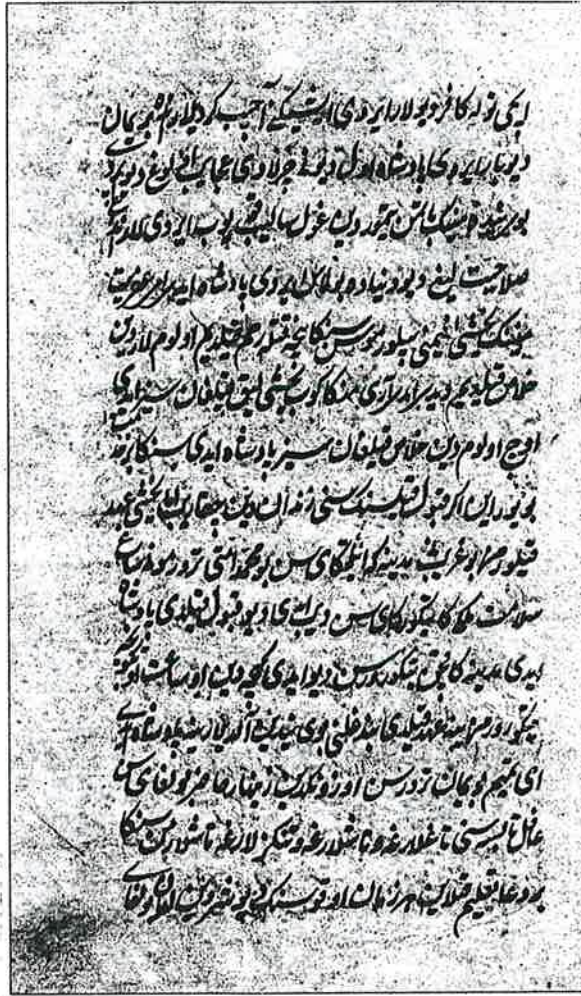
10/4, 6 raħm<i>. Eksik olan 3. teklik şahıs iyelik eki < > içerisinde metne eklendi. 10/8 ki[t]megil. Noktası unutulmuş t sesi [] içerisinde gösterildi. 10/9 şabağda. b sesi sehven iki nokta ile y şeklinde noktalınmış! 10/12 min İmlâda sehven man şeklinde yazılmış!

11 [6a]

[11] ¹yıgılsız biz sizni saklap miz. meger bizdin köngül-ñiz ağrıp turur dip ²bisyar mülâyimet-lık kıldılar. men ant içtim. aydım. sizlerdin ³ağırgan ırnes men. tüşümni alarnıñ aldıda beyân kıldım. ⁴eşitip hâtırları perişân boldılar vü yine aydılar: sizniñ ⁵bizde haqqıñız köp turur oğlanlarımız üstadı boldıñız. ⁶hizmetiñizni oğlanlarımızğa puhl kılıñ biz hem sizni öz vilâyetiñizge ⁷yitkürelî. men aydım. ‘acâyib müştak men. ammâ biçârelikdin turur men. kaçan ⁸bolğay peygamberniñ tarıglığa közüñ tüşkey. pādşâh aydı: ey temim! bilür ⁹musen? mundın medînege ne çaqlı yol turur? men aydım. bilmes men ¹⁰tidim. pādşâh aydı: mundın medîne seksen yıl-lık yol turur. men ¹¹yıgılay berdim. pādşâh aydı: yıgılamakıl. bizler sizni bir zamânda öz ¹²velâyetiñizge iltip qoyalı didi. bu sözni işitip şadmân ¹³boldum. pādşâh bir niçe muqarreb-leri birle {men’} meni cezîrege alıp ¹⁴bardılar. ol cezîrede bir yıgaç bar irdi. <yoğanlıkı> miñg kulaç. anıñ ¹⁵tübinde bir öy bar irdi. işiki timürdin andan yasap irdiler.

10/13 oğlan<la>rım-nı. Eksik olan la eki <> içerisinde metne eklendi. 10/14 Sehven yazılan ben kelimesi { } içerisinde gösterildi. 10/14 yārān-nı. Yazılmayan akkuzatif eki -nı <> içerisinde metne eklendi. 11/1 köngül-ñiz. köngliñiz imlâsı yerine! 11/13 {men’}. Sehven yazılan kelime { } içerisinde gösterildi. 11/14 Eksik olan yoğanlıkı kelimesi <> içerisinde metne eklendi. 11/15 yasap. b (p) noktası sehven nun noktası şeklinde noktalanmış!

12 [6b]

[12] ¹içi tola kâfir dīvler irdi. ışıkni açıp kirdiler. anda bir yaman ²dīv bar irdi. pādşāh ol dīvni çarladı. ‘acāyib uluğ dīv irdi. ³boynıda miñg bātman temürdin gül salıp koyup irdiler. andağ ⁴şalāhiyet-luğ dīv dünyāda bolmas irdi. pādşāh aydı: ey ‘ifrīt! ⁵meniñ yaḥşı-lıgımnı bilür mü sen? sañga niçe katla raḥm kıldım. ölüm-lerdin ⁶ḥalāş kıldım didi. <dīv> aydı: ārī. mañga köp yaḥşı-lık kılğan siz. aydı: ⁷üç ölüm-din ḥalāş kılğan siz. pādşāh aydı: sañga bir ḥizmet ⁸buyurayın. eger kabūl kılsañg seni zindān-dın çıkarıp ammā yaḥşı ‘ahd ⁹kılır men. bu garīb-ni medīnege iltgey sen. bu muḥammed ümmeti turur. muni sağ ¹⁰selāmet mülki-ge yetkürgey sen dip aydı. dīv kabūl kıldı. pādşāh ¹¹aydı: medīnege kaçan yetkürür sen? dīv aydı: kiçedin ü<ç> saat ötkünçe ¹²yetkürür men. yana ‘ahd kıldı. bend-i gülñ boy-nıdın aldılar. yine pādşāh aydı: ¹³ey temīm! bu yaman turur. sen özünğ-din zinhār ḥazır bolgay sen. ¹⁴gāfil tapsa seni tağlarğa vü taşlarğa vü tenğizlerğa taşlar. men sañga ¹⁵bir du‘a ta‘līm kılayın her zamān okusañg dīv şerrindin āmān bolgay

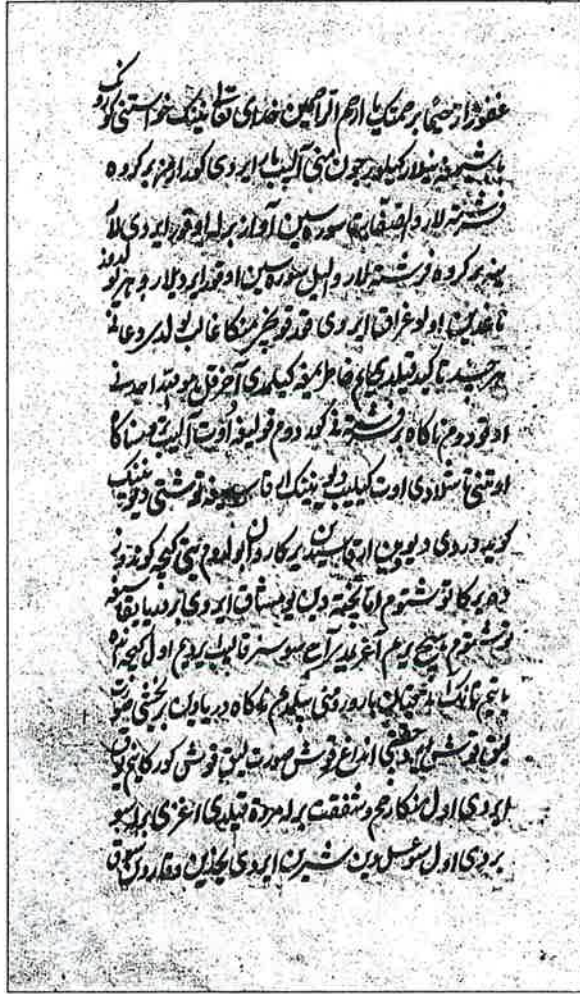
12/6 <dīv>. Metinde eksik olan dīv kelimesi < > içerisinde metne eklendi. 11/3 üç. Yazılmayan ç sesi < > içerisinde metne eklendi.

13 [7a]

[13] ¹sen dip yüz <ü> közümdin öpti. sağ selâmet barğay sen dip du'â ²kıldı. anda barsanğ bizni unutmağaysen didiler. her kaçan ³hazret-niñ tirik-lığa yetsenğ bende{ni}niñ 'arz-nı kılğay ⁴sen didiler ammâ ebûbekir ü 'ömmer ü 'oşmân u 'alî rağiya'llâhü 'anhüm barça şaḥâbe ⁵-larğa mendin köp selâm digey sen. andın soñğ arkasığa ⁶mindim. meni alıp âsmânğa uçtı. bilmedim ki kıyan barur men. nâgeh közümnü ⁷açdım. körer men, başım{ğa} kökke yetip bara turur, minip barur irdim. 'acâyib ⁸ü ğarâyib nemerseler kördüm. ammâ kôrğ-anımdın pâdişâh örgetgen du'â ⁹o{a}kür irdim. aytur irdim. âh bu dîv meni kayda taşlağay? deryâğa ¹⁰taşlağay mu? yâ tağlarğa taşlağay mu? yâ çöl-lerğa taşlağay mu? dip ¹¹barur irdim. bisyâr kôrkar irdim. emîrü'l-müminîn 'ömmer ol du'ânı bitip ¹²aldılar tâ ḥalâyık-ğa netice bolsun. du'â bu turur kim bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm ¹³sübḥâneke'llâhumme ve bi-ḥamdike sübhâneke'l-leyli ve'n-nehâri sübhâneke bihâl-berri ¹⁴ve'l-bahri sübhâneke'l-leyli ve'l-'azameti ve'n-nehâri sübhâneke yâ settârü'l-'uyûb ¹⁵ve inne min şey'i'n lâ yusbiḥu ve bi-ḥamdihi ve lâ-yefkâhûna bi-tesbîḥahum innehu kâne

13/1 yüz <ü> közümdin. Eksik olan ü sesi < > içerisinde metne eklendi. 13/3 bende{ni}niñ. Sehven yazılan ni { } içerisinde gösterildi. 13/7 başım{ğa}. Sehven yazılan ğa eki { } içerisinde gösterildi. 13/9 o{a}kür. Sehven yazılan a { } içerisinde gösterildi.

14 [7b]

[14] ¹ğafūraⁿ rahīmaⁿ ve bi-rahmetike yâ erhame'r-rahemîne hüdâ-yı ta'ālânıñ ħ'âst<ı>nı körünğ. ²başımğa niler kilür çün meni alıp bar<ur> irdi. körer men bir gürüh ³ferişteler ve 's-şaffât süresin âvâz birle okur irdi-ler. ⁴yene bir gürüh feriştelere ve 'l-leyl süresin okur irdiler. vü her yulduz ⁵tağdın uluğrak irdi. korkunçı mañga ġalib boldı. du'ânı ⁶her çend te'kid kıld{ı}ım. ħâtırımğa kilmedi. âhır *kuḥuwa'llāhu aḥadnı* ⁷okudum. nāğāh 'bir ferişteni kördüm. qolıga ot alıp turur. nāğāh ⁸otnı taşladı. ot kilip dīvniñ arqasıga tüşti. dīvniñ ⁹köydürdi. dīvdin arqasından yerge revān boldum. yeti kiçe kündüz ¹⁰-de yerge tüşüm. ammā pahtadın yumşak irdi. bir deryâ yaqasıga ¹¹tüşüm. hıç yerim ağrımadı. aç susız qalıp irdim. ol kiçe anda ¹²yat[t]ım. tañg at[t]ı. kıyan barurumnı bildim. nāğāh deryādın bir yahşı şüret ¹³-lık kuş {id} çıktı. andağ kuş şüret-lık kuş körgenim yok ¹⁴irdi. ol mañga rahm u şefkat birle mürüvvet kıldı. ağzı birle su ¹⁵berdi. ol su 'asel-din şirīn irdi. yahdın ve qardın sovuk

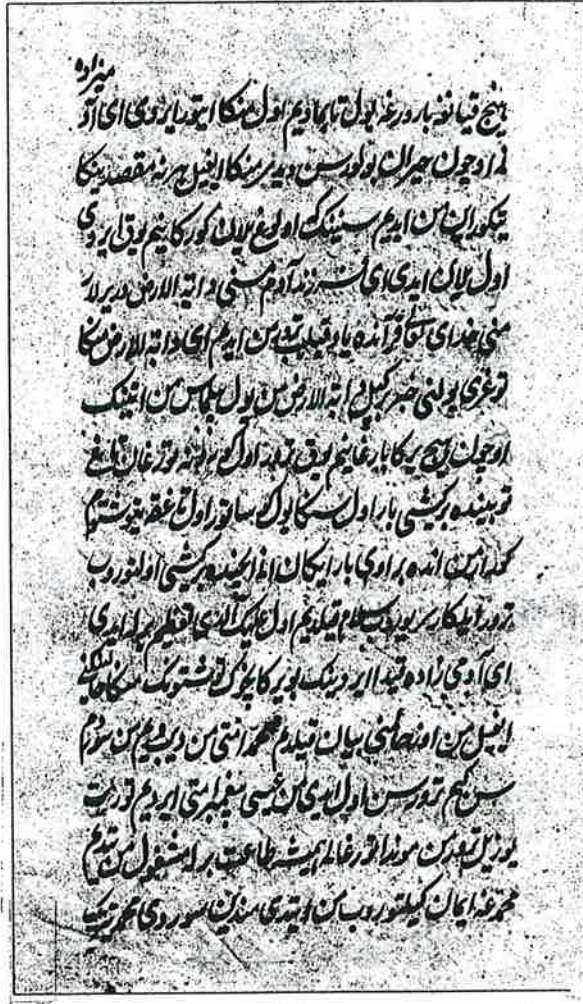
¹ 14/2 *bar<ur>*. Eksik olan *ur* eki <> içerisinde metne eklendi. 14/6 *kıld{ı}ım*. Sehven yazılan { } içerisinde gösterildi. 14/9 *dīvdin*. Gramer açısından -din ablatif eki yerine -niñ genitif eki yazılması gerekirdi.

15 [8a]

[15] ¹irdi. tenğri ta'âlâ kişi-ni murâdığa yetkürse kudreti birle kuş mañga söz ²-ledi. aydı: kaygu yimegil! dip köñgöl berdi. aydı: öz mülki{n}ñge barur mu sen? ³ammâ bitilgenin kö<r>mesenğ bolmas. 'acâyib ü ğarâyıblarni körer sen. ⁴yerni vü âsmân[n]ı barça ğarâyib-lerni bilür sen. il ħalkıñğa haber berür sen. ⁵men aydım. ey şāhib-i cemāl kuş! seni ni kuş ayurlar? atıñgı ⁶mañga beyân kılсанğ? kuş aydı: ey temīm! tiñle! ħālimni ⁷sañga beyân kılayın. meniñ işim ādem peygamber ħizmetin kılur ⁸irdim. behişt içinde meni işhāk <peygamberniñ kuşı> dirler. behiştde bir yıgaç bar turur. ⁹boyı miñg kulaç. tağdın uluğ-rağ turur. men anda turur men. ¹⁰ħizmet kılur men. yine yol azğanlarığa vü suğa ğarğ bolğanlarğa ¹¹ġamh'ārlik kılur men. ħudāy-ı ta'ālāniñ emri andağ turur. kırk ¹²kün anda boldum. kırk kündin soñg yine yolğa tüştüm. ¹³körüñg! başıma ni işler tüşer. kiçe kündüz yörür irdim. benāğāh ¹⁴bir yerge tüştüm. anda bir yılan bar irdi. tağdın uluğ irdi. ¹⁵anı körüp ħayrān ħaldım. 'acâyib vehm kılıp cānım çıkargā yet[t]i.

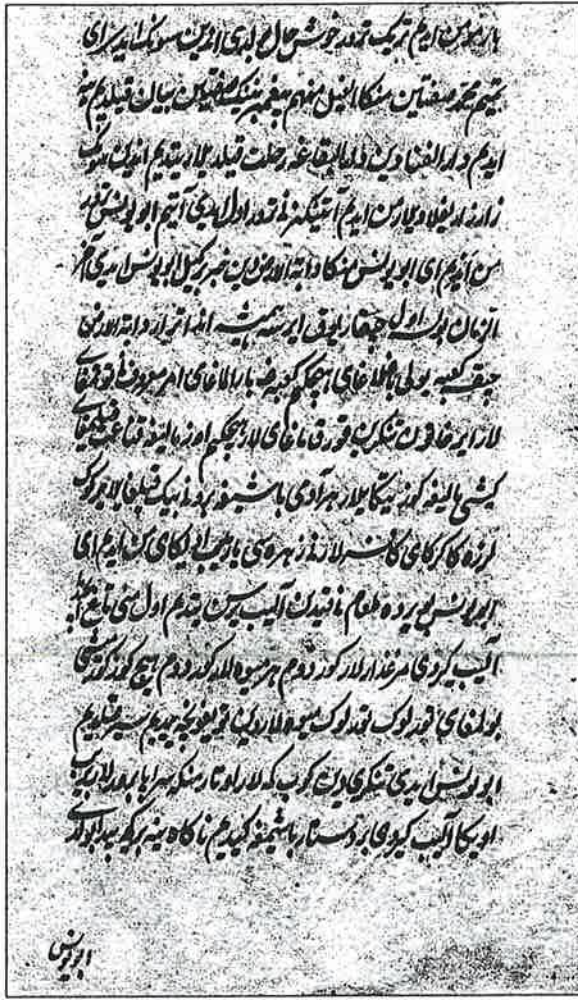
15/2 mülki{n}ñge. Sehven yazılan n { } içerisinde gösterildi. 15/2 kö<r>mesenğ. Yazılmayan r <> içerisinde metne ilâve edildi. 15/8 işhāk <peygamberniñ kuşı> dirler. Eksikolan kelimeler <> içerisinde metne ilâve edildi.

16

[16] ¹hiç kıyanga barurğa yol tapmadım. ol mañga aytur irdi. ey âdemîzâde! ²ni üçün hayrân bolur sen? tidi. mañga aygıl! her ne maqşadıñğa ³yetküreyin. men aydım. seniñ ki<bi> uluğ yılan körğenim yok irdi. ⁴ol yılan aydı. ey ferzend-i âdem! meni dabbetü'l-'arz d{r}irler. ⁵meni hüdây-ı ta'âlâ kûr'anda yâd kılıp turur. men aydım. ey dabbetü'l-'arz! mañga ⁶toğrı yolñı haber bergil! dabbetü'l-'arz <aydı>: men yol bilmes men. anıñ ⁷üçün hiç yerge barganım yok turur. ol körüne turğan tağ ⁸tübinde bir kişi bar. ol sañga yol kö<r>setür. ol tağka yetüştüm. ⁹körermen, anda bir öy bar iken. anı içinde bir kişi oturup ¹⁰turur. ilgeri yürüp selâm kıldım. ol 'aleyk aldı. ta'zîm birle aydı: ¹¹ey âdemî-zâde! kayda irdiñ? bu yerge neçük tüştüñ? mañga hâliñni ¹²aygıl! men öz hâlimni beyân kıldım. muhammed ümmeti men dip <di>dim. men sordum: ¹³sen kim turur sen? ol aydı: men 'İsî peygamber ümmeti irdim. dört ¹⁴yüz yıl turur men munda turğalı. hemişe ta'ât birle meşğûl men tidi{m}. ¹⁵muhammedğa imân kiltürüp men. {aytdı}. mendin sordı. muhammed tirik

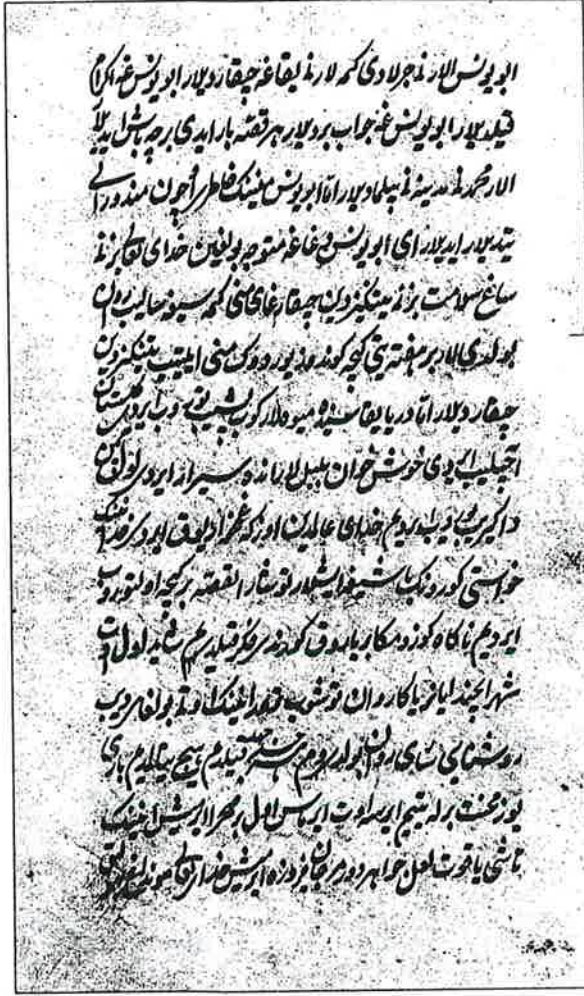
16/3 ki<bi>. Sehven yazılmayan bi < > içerisinde metne ilâve edildi. 16/4 d{r}irler. Sehven yazılan r { } içerisinde gösterildi. 16/6 eksik olan aydı < > içerisinde metne eklendi. 16/8 kö<r>setür. *Yazılmayan r < > içerisinde metne ilâve edildi. 16/12 <di>dim. Eksik olan di < > içerisinde metne eklendi. 16/14 Sehven yazılan m { } içerisinde gösterildi. 16/15 {aytdı}. Sehven yazılan aytdı { } içerisinde gösterildi.

17

[17] ¹bar mu? men aydım. tirik turur. hoş-ḥāl boldı. andın soñ aydı. ey ²temīm! muḥammed şıfâtın mañğa aygıl! men hem peygamberniñ şıfâtın beyân kıldım. yene ³aydım. dârü'l-fenâdın dârü'l-beḳâğa rıḥlet kıldılar tidim. andın soñ ⁴zâr zâr yıǵladılar. men aydım. atıñız ni turur? ol aydı. atım ebū yūnus turur. ⁵men aydım. ey ebū yūnus! mañğa dabbetü'l-'arz-dın ḥaber bergil! ebū yūnus aydı: âḥir ⁶-ü'-z-zamân bolsa ol çıkar, yok irse, hemişe anda turar. dabbetü'l-'arz ⁷çıksa, ka'be yolu<-nı> bağlağay. hiç kim ka'beğa baralmağay. emr-i ma'rūfı tutmağay ⁸-lar. ir ḥatun teñgr<id>in korkmağay-lar. hiç kim öz mālīga ḳanâ'at kılmağay. ⁹kişi mālīga köz tik[k]eyler. her âdemî başığa birevni bik kılğaylar. yer <ü> kök ¹⁰lerzege kirgey. kâfirlerni zehresi yarılıp ölgey. men aydım. ey ¹¹ebū yūnus! bu yerde ta'âm-nı kaydın alıp yer sen? tidim. ol meni tağ içinde ¹²alıp kirdi. murğzârlar kördüm. her mîveler kördüm. hiç köz körmüş ¹³bolmağay. türlü türölük mîvelerdin toyğunça yidim. sır <boldum> {kıldım}. ¹⁴ebū yūnus aydı. tiñgiz{i}din köp kime-ler öter, mañğa serâpâ bertürler. barıp ¹⁵öyge alıp kirdi. bir destâr başımğa kiydım. nâgâh yene bir kime peydâ boldı.

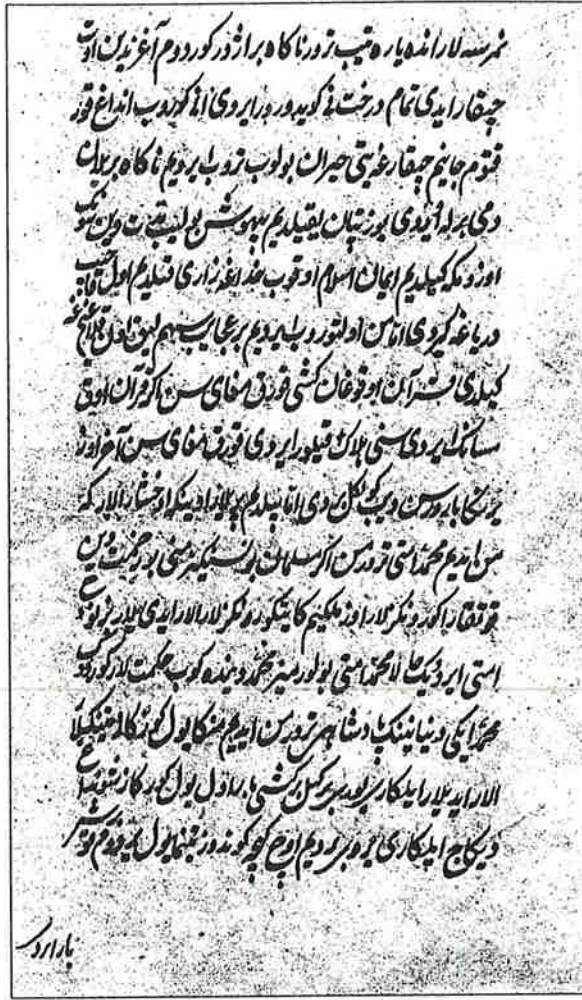
17/7 yolu<-nı>. Eksik olan -nı < > içerisinde metne ilâve edildi. 17/8 teñgr<id>in. Kelimenin eksik olan kısmı < > içerisinde metne ilâve edildi. 17/9 yer <ü> kök. Eksik olan u < > içerisinde metne ilâve edildi. 17/13 sır bol- "doymak", sır kıl- "doyurmak". bol- fiilinin yerine sehven kıl-fiili kullanılmış. 17/14 tiñgiz{i}din. Sehven yazılan i { } içerisinde gösterildi.

18

[18] ¹ebū yūnus alarnı çarladı. kimelerni yağağa çıkardılar. ebū yūnus-ğa ikrām ²kıldılar. ebū yūnus-ğa cevāb berdiler. her kışşa bar i<r>di. barça baş aydılar. ³alar muḥammedni medīneni bilmediler. ammā ebū yūnus meniñ ḥātırı üçün mindürelī ⁴yetdiler. aydılar: ey ebū yūnus du‘āğa müteveccih bolğın! ḥudāy-ı ta‘ālā bizni ⁵sağ selāmet {bizni} tiñgizdin çıkargay. meni kimesiğa salıp revān ⁶boldı-lar. bir hafta yeti kiçe kündüz yörüdük. meni iltip tiñgizdin ⁷çıkardılar. ammā deryā yaqasında mīveler köp pişip turup irdi. gülüstān ⁸açılıp irdi. ḥōş-ḥ‘ān bülbul-ler anda sayrar irdi. ol çemen ⁹-de kirip yörür irdim. ḥudāy-ı ‘ālemdin özge gamḥ‘ār yok irdi. ḥudānıñ ¹⁰ḥ‘āstı körünğ. başığa <ni> işler tüşer. elkıssa: bir kiçe olturup ¹¹irdim. nāgāh közümgē bir yarık köründi. fikr kıldım. şāyed ol ot ¹²şehr içinde yānar yā karvān tüşüp turur. anıñ otı bolğay dip ¹³rüşenāyī sarı revān bold{ı}um. her çend cehd kıldım. hiç yet’almadım. bārī ¹⁴yüz miḥnet birle yet[t]im irse, ot irmes. ol bir şahrā irmiş. anıñ ¹⁵taşı yāḳūt, la‘l, cevāhir, dürr, mercān, fīrūze irmiş. ḥudā-yı ta‘ālā mundağ beherlik

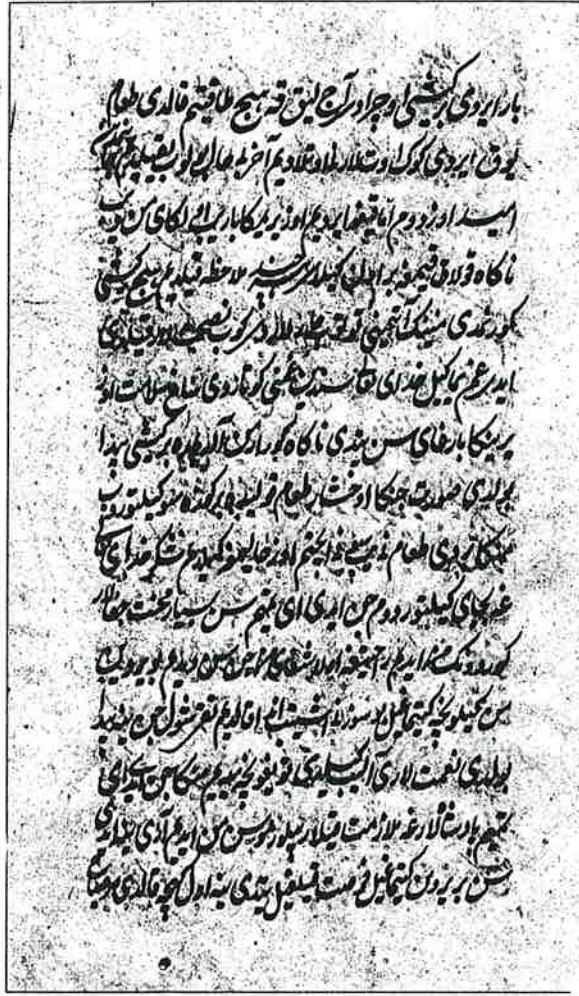
18/2 i<r>di. Yazılmayan r sesi <> içerisinde metne ilâve edildi. 18/5 {bizni}. Sehven yazılan bizni { } içerisinde gösterildi. 18/10 <ni>. Eksik olan ni <> içerisinde metne ilâve edildi. 18/13 bold{ı}um. Sehven yazılan ı { } içerisinde gösterildi. 18/15 dürr. İmlâ در yerine در .

19

[19] ¹nemerseler anda yaratıp turur. nâgâh bir ejder kördüm. ağzıdın ot ²çıkâr idi. tamâm dırahtnı köydürür irdi. anı körüp andağ kor ³-ktum. cânım çıkargâ yet[t]i. hayrân bolup turup irdim. nâgâh bir yılân ⁴dümi birle urdı. yüz töpen yıkıldım. bîhüş bolup müddet-din soñ ⁵özümge kildim. imân-ı islâm okup hudâ-ğa zârî kıldım. ol <yılan> kaçıp ⁶deryâğa kirdi. ammâ men oturup irdim. bir 'acâyib sehm-lık ün kulağım-ğa ⁷kildi. kur'an okuğan kişi korq-mağay sen. eger kur'an ok<ı> ⁸-masañg irdi, <ol yılân> seni helâk kılar irdi. korq-mağay sen. âhîr öz ⁹yeriñge barur sen dip köñgöl berdi. ammâ bildim perîler öyünge oñşar. alarge ¹⁰men aydım: muhammed ümmeti turur men. eger müselmân bolsañgız meni bu zañmet-din ¹¹kutqara körünğüzler. öz mülkimge yetkürünğüzler. alar aydı{y}-lar: biz nüh ¹²ümmeti irdik. hâlâ muhammed ümmeti bolurmiz. muhammed dîn<i>de köp hikmet-ler kördük. ¹³muhammed iki dünyâ-nıñ pâdişâhı turur. men aydım. mañga yol körgeziñg-ler! ¹⁴alar aydılar: ilgeri yörü bergil. bir kişi bar. ol yol körgez<ür>. şundağ ¹⁵digeç ilgeri yürüy berdim. üç kiçe kündüz tınma<-dın> yol yör<ü>düm bir kuş

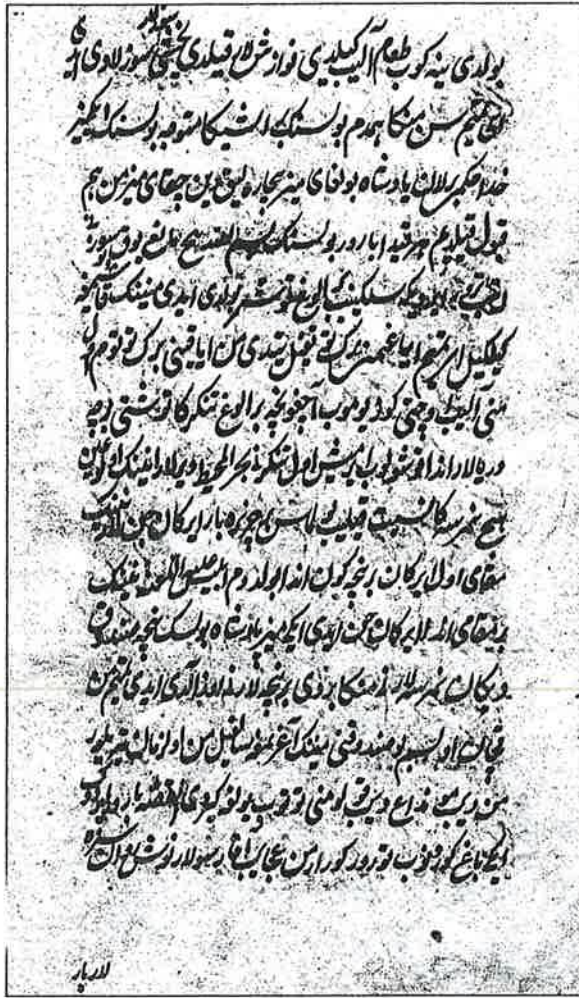
19/5 <yılan>. Eksik olan kelime <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/7-8 ok<ı>masañg. Eksik olan ı <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/8 <ol yılân>. Eksik olan kelimeler <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/11 aydı{y}lar. Sehven yazılan y { } içerisinde gösterildi. 19/12 dîn<i>de. Eksik olan iyelik eki <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/14 körgez<ür>. Eksik olan -ür geniş zaman eki <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/15 tınma<-dın>. Eksik olan -dın ablatif eki <> içerisinde metne ilâve edildi. 19/25 yör<ü>düm. Eksik olan ü <> içerisinde metne ilâve edildi.

20

[20] ¹bar irdi. bir kişi uçradı. aç-lık-ka hiç tākātım kalmadı. ta'ām ²yok irdi. kök ot-larını otladım. āhīr bī-hāl bolup yıkıldım. cānımdın ³ümmīd üzdüm. ammā kaygu<-luğ> irdim. öz yerimge barıp ölgey men dip ⁴nāgāh kula{k}kımğa bir ün kildi. her çend mülāhaza kıldım. hiç kişi ⁵körünmedi. meniñ atımnı tutup çarladı. köp naşihat-lar kıldı. ⁶aydı: gam yimegil! hūdā-yı ta'ālā sendin gamnı köterdi. sağ selāmet öz ⁷yeriñge bargay-sen tidi. nāgāh körer men, aldım da bir kişi peydā ⁸boldı. şūret<i> cinge oğşar. ta'ām kılıda bir kūze su kiltürüp ⁹mañga berdi. ta'āmı yip sunı içtim. öz hālım-ğa kildim. şükür hūdā-yı ta'ālā ¹⁰-ğa becāy kiltürdüm. cin aydı: ey temīm! sen bisyār miñnet cefālar ¹¹kördünğ. men aydım: rāhatığa ulaşğay men. cin sen didim. bu yerdin ¹²men kilünçe kitmeğil. bu sözni işitip anda kıldım. taķı şol cin yene peydā ¹³boldı. ni'met-leri alıp kildi. toyğunça yedim. mañga cin aydı: ey ¹⁴temīm! pādīşāhlarga mülāzimet kıla{r} bilür mu sen? men aydım: ārī. yene aydı: ¹⁵sen bir yerdin kitmeğil. fursat kılğıl tidi. yene ol kiçe kıldı. her şabāh

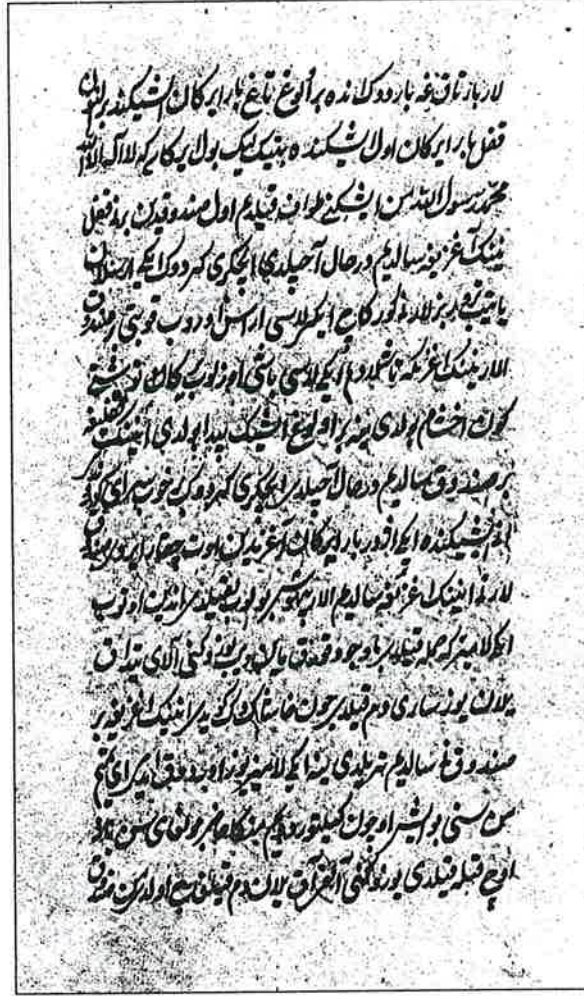
. 20/3 **kaygu<luğ>**. Eksik olan -luğ eki < > içerisinde metne ilāve edildi. 20/4 **kula{k}kımğa**. Sehven yazılan **k { }** içerisinde gösterildi. 20/8 **şūret<i>**. Eksik olan iyelik eki < > içerisinde metne ilāve edildi. 20/12 **kilünçe**. **kilgünçe** yerine. 20/14 **kıla{r}**. Sehven yazılan **r { }** içerisinde gösterildi.

21

[21] ¹boldı. yene köp ta‘ām alıp kildi. nevâziş-ler kıldı. yaḥsı sözler söyledi. aydı: ²ey temīm! sen maṅa hemdem bolsaṅ, bir iş{i} ke müteveccih bolsaṅ, ikimiz ³ḥudā ḥukmi birlen pādīšāh bolḡay-mız. bičārelīk-dın çık[k]ay-mız. men hem ⁴qabūl kıldım. her qayda barur bolsaṅ, bismi’l-lāh hīç mānī‘ yok. bu sözni ⁵ayıtp turur irdiki silkinip bir uluḡ kuş boldı. aydı: meniṅ qaşımḡa ⁶kilgil! ey temīm! ayaḡımın berk tutḡıl! tidi. men ayaḡını berk tut[t]um. ol ⁷meni alıp uçtı. köz yumup açḡunça bir uluḡ teṅizge tüşti. barça ⁸deryālar anda qoşulup irmiş. ol teṅizni baḥrū’l-muḥīt dirler. anıṅ uluḡ<luḡ>ın ⁹hīç nemersege naşīb kılıp bolmas. bir cezīre bar irken. cin-lerniṅ ¹⁰maḡāmı ol irken. bir niçe kün anda boldum. iblīs ‘aleyhi’l-la‘neniṅ ¹¹bir maḡāmı anda irken. cin aydı: ikki-miz pādīšāh bolsek, niçe şanduk ¹²digen nermeslerni maṅa berdi. bir niçelerni öz<i> aldı. aydı: ey temīm! men ¹³qaçan ölsem, bu şanduknı meniṅ aḡzımḡa salḡıl! ol zamān tirilür ¹⁴men dip. mundaḡ dip qolumnı tutup yolḡa kirdi. el-kışşa: barur irdük. ¹⁵iki baḡ körünüp turur. körer men. ‘acāyib aqar sular nüş-ı revān sebze

21/2 iş{i}ke. Sehven yazılan i { } içerisinde gösterildi. 21/8 uluḡ<luḡ>ın. Eksik olan luḡ eki < > içerisinde metne ilāve edildi. 21/12 öz<i>. Eksik olan iyelik eki < > içerisinde metne ilāve edildi.

22

[22] ¹-ler bar. tağ-ğa bardük. anda bir uluğ tağ bar irken. işikind<e> altun ²kufl bar irken. ol işikinde bitik-lik b'ol irken ki: *lâilâhe illa'llâh* ³*muhammedün resûlu'llâh*. men işikni tavâf kıldım. ol şandûkdın bir <nemerse>-ni kufl ⁴-nıñ ağzığa saldı. derhâl açıldı. içkeri kirdük. iki arslan ⁵yatıp turur. bizlerni körgeç ikki-lesi aras urup kıptı. bir şandûk ⁶alarınñ ağzığa taşladım. ikki-lesi başı üz<ü>lüp yirge{n} tüşti. ⁷kün ahşâm boldı. yine bir uluğ işik peydâ boldı. anıñ kuflığa ⁸bir şandûk saldı. derhâl açıldı. içkeri kirdük. bir hûb sarây köründi. ⁹anı işikinde iki ejder bar irken. ağzındın ot çıkar irdi. şandûk ¹⁰-larnı anıñ ağzığa saldı. alar bîhüş bolup yıkıldı. ötüp ¹¹ikki-lemizge hamle kıldı. bāvücüd kork-mayın dip yüzükni alay tidağ. ¹²yılan yüz sarı dem kıldı. cin hâşâk dek köydi. anıñ ağzığa bir ¹³şandûk-nı saldı. tirildi. yine ikki-lemiz yüz urduk. aydı: ey temîm! ¹⁴men seni bu iş için kiltürdim. manğa hâzır bolğay sen. bāz ¹⁵üç katla kıldı. yüzükni alğay. aq yılan dem kılğay öldi. men şandûk

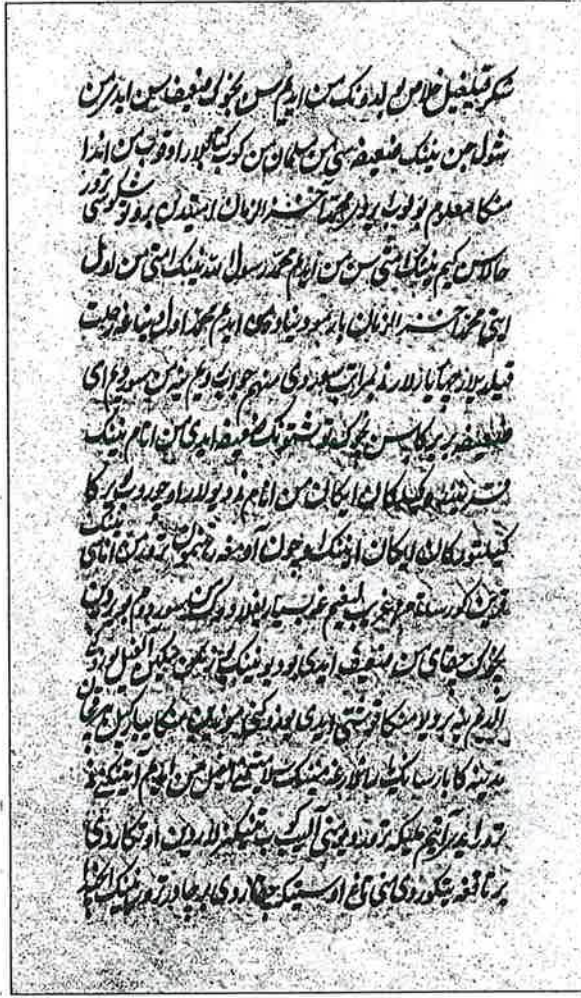
22/1 işikind<e>. Lokatif ekinin yazılmayan -e sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 22/3 <nemerse>ni. Kelimenin eksik olan bölümü < > içerisinde metne ilâve edildi. 22/6 üz<ü>lüp. Yazılmayan ü sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 22/6 yirge{n}. Sehven yazılan n sesi { } içerisinde gösterildi.

23

[23] ¹saldım tirilmedi. âhir öldi. yılan meni birle sözleşti. imdi sen muhammed ²ümmeti üçün koluldunğ. yok irse, seni hem helâk kılğay irdim. men ³aydım: ey yılan! sendek şüretlik yılan körgenim yok irdi. sen neçük ⁴yılan sen? mañga aygıl! ol yılan aydı: âdemîzâde men, yılan imes men, ferişte ⁵men, tidi. mañga fermân ol turur süleymân peygamberni <ş>{ç}aqlar men. yüzü{n}kni ⁶kişi almasun. süleymân peygamberge bergen pâdişâhlık-nı kişi almasun. hudâniñ ⁷fermânı o<l> turur. men aydım: ey ferişte! bu yerdin neçük çık[k]ay men? ferişte ⁸aydı: bu dîvnîñ yüzükin algıl. yüzü-kin aldım. şandükni aldım. şandük ⁹birlen ışıkları açıldı. men çıkđım. ışıklar yine bağlandı.. yüz minğ gam birlen ¹⁰cin-niñ köşk<i>ge kildim. bir za'ife aldımđın çıktı. andağ cin cemâli bar irdi. ¹¹şıfatın ayıp bolmas. ol za'ife mendin sordı. cin kanı? dip. men ¹²ötken vâkı'alarnı tamâm aydı<m>. ol za'ife aydı: men köp naşihat-lar kıldım ¹³barmağı! dip. câhil-lık kılıp bardı. âhiri öldi. anıñ hayâli ol ¹⁴irdi. süleymân peygamberniñ yüzüki anğa müyesser bolsa, seni vezîr kılıp ¹⁵özi pâdişâh bolur irdi. hudây-ı ta'âlâ revâ körmedi. ammâ sen hudâğa

23/5 **çaqlar-men. şaqlar-men** yerine! ş yerine sehven ç yazılmış. 23/5 **yüzü{n}kni**. Sehven yazılan **n** sesi { } içerisinde gösterildi. 23/7. **o<l>**. Yazılmayan **l** sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 23/10 **köşk<i>ge**. Eksik olan iyelik eki < > içerisinde metne ilâve edildi. 23/12 **aydı<m>**. Eksik olan 1. teklik şahıs eki < > içerisinde metne ilâve edildi.

24

[24] ¹şükür kılğıl! ḫalāş bolduñg. men aydım: sen neçük za‘ife sen. aydı: men ²şol cin-niñg za‘ifesi men. müselmān men. köp kitāblar okup men. anda ³mañga ma‘lūm bolup irdi muḫammed āḫirü’z-zamān ümmetidin berü tüşküsi turur. ⁴ḫālā sen kim-niñg ümmeti sen? men aydım. muḫammed resūlu’llāhniñg ümmeti men. ol ⁵aytı: muḫammed āḫirü’z-zamān bar mu dünyāda? men aydım: muḫammed ol dünyāga rıhlet ⁶kıldılar. çehāryārlarını bemerātib sordı. men hem cevāb berdim. yene men sordum. ey ⁷za‘ife! bir yerge sen neçük tüştüñg? za‘ife aydı: men anam-niñg ⁸kañında kilgen iken men. anam-nı dīvler uçurup bu yerge ⁹kiltürgen iken. anıñg üçün ādemga rehnümün turur men. anası-nıñg ¹⁰karin körset[t]i. men ğarib-lıgım-ga bisyār yıgladük. men sordum. bu yerdin ¹¹neçük çık[k]ay men? za‘ife aydı: bu dīvniñg yüz {ilin} ikin alğıl! yüzükni ¹²aldım. yene bir dīv mañga koştı. aydı: yüzükni mundın mañga yibergil. her kaçan ¹³medīnege barsañg yārānlarga meniñg selāmetimni aygıl. men aydım: atıñgız ni ¹⁴turur? aydı: atım melike turur. dīv meni alıp köp tiñgizlerdin ötkerdi ¹⁵bir tağga yetkürdi. meni tağ üstige çıkardı. bir çadır turur anıñg içinde

24/10 karin. Eksik olan b sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 24/11 yüz{ilin} ikin.

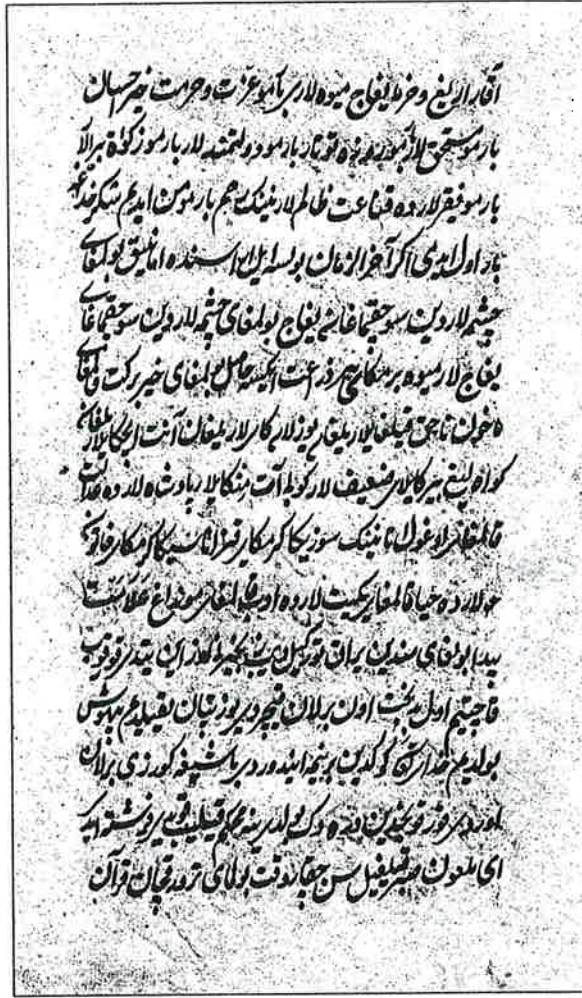
Sehven yazılan ilin { } içerisinde gösterildi. 24/13 atıñgız. İmlâ atıñgı şeklinde.

25

[25] ¹bir qarî kişi bar. meni anda koydı. yüzükni mendin aldı. özi kaytıp kit[t]i. ²men çadır qaşığa kildim. o kişi-ni ilginde ayağında zencîr, közi kör, ³burnı pılning burnı dek, tiş{i}-leri pılning tişi dek, burnıdın qara tütün ⁴çıkar. tigresinde köp dīvler bar. men anı körüp ta'accüb-ğa qaldım. qaçıp ⁵bir kiçe (') yol yürüdüm. kündüz{üm} *minen* <atlık> bir yığaç-nıñ tübige yitüştüm. u ⁶luğ yığaç ir<d>i. eger halk-ı 'âlem yığılsa, ol yığaç tübinde olurgay-lar. ⁷anda bir kişi kördüm. zencîr birle ol yığaç-ğa bağlap koyup tururlar. ammâ ⁸pîşânesinde bir közi bar irken. meni kördi, ay-dı: ey âdemîzâd<e>! sen ⁹munda qayudın kildiñg? men aydım: hüdânıñ fermânı birlen munda kildim. ¹⁰ammâ qorğunçumdın her zamân istıgfâr aytur irdim. aydı: kim-niñ ümmeti ¹¹sen? men aydım. muhammed ümmeti men. bu sözni işit[t]i. fî'l-cümle hoş-hâl boldı. ¹²boyı uzun ilgi ayağ-{k}ığa irdi. aydı. qorq-mağıl! beri kilgil! ¹³bir söz sorayın tidi. titrep qaşığa kildim. aydı: ey <temîm!> muhammed ümmeti ¹⁴men {ümmeti} nime dimek kerek? men aydım. lâ ilâhe illa'llâh muhammeden resulü'llâh ¹⁵digil. o kiçikrak boldı. aydı: sizniñ yerlerde çeşmeler bar mu? aqar

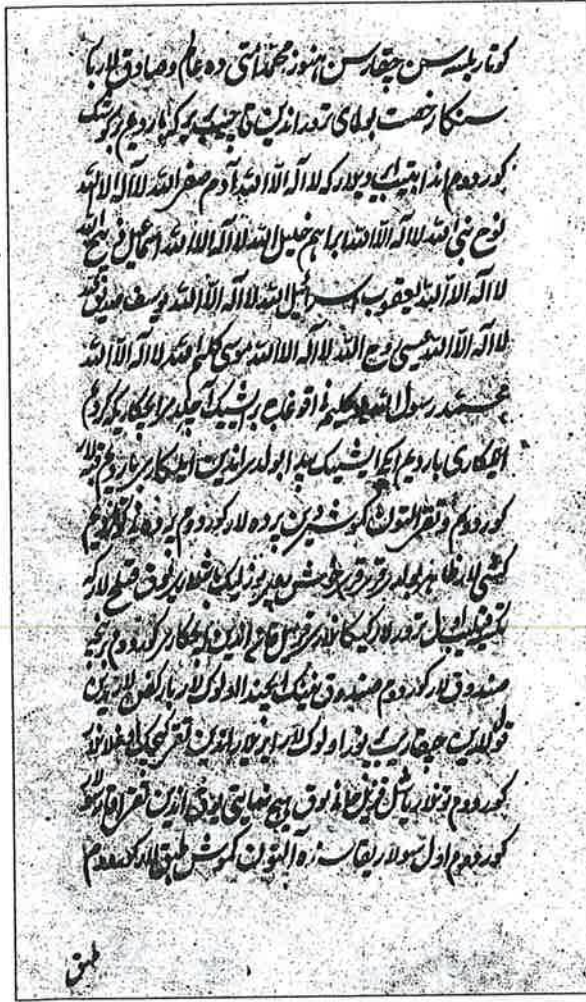
25/3 **kör.** r sesinin üzerine sehven bir nokta konulmuş. 25/3 **tiş{i}**leri. Sehven yazılan i { } içerisinde gösterildi. 25/4 **tigre.** i sesinin yerine sehven üstte tek nokta konulmuş. 25/5 <atlık>. Eksik olan kelime < > içerisinde metne ilâve edildi. 25/6 **ir<d>i.** Yazılmayan d sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 25/8 **âdemîzâd<e>.** Eksik olan e sesi < > içerisinde metne ilâve edildi. 25/12 **ayağ-{k}ığa.** Sehven yazılan k sesi { } içerisinde gösterildi. 25/13 <temîm>. Eksik olan isim < > içerisinde metne ilâve edildi. 25/14 {ümmeti}. Sehven yazılan kelime { } içerisinde gösterildi.

26

[26] ¹{aķar} arıĝ u ĥurma yıĝaĉ mīveleri bar mu? ²bar mu? müstahak-lar bar mu? rûze tutar bar mu? devletmendler bar mu? zekât bireler ³bar mu? fakīrlerde ķanā'at zālīm-lerniĝ raĥm<ı> bar mu? men aydım: şükür ĥudāĝa ⁴bar. ol aydı: eger āĥirü'z-zamān bolsa, il arasında āmānlık bolmaĝay, ⁵çeşmelerdin su çıķmaĝanı yıĝaĉ bolmaĝay, çeşmelerdin su çıķmaĝay, ⁶yıĝaĉlar mīve bermeĝey, her <kim> zirā'at ikse, hāşıl bolmaĝay, ĥayır bereket kılmaĝay, ⁷{ma} ĥün-ı nāĥaķ kılĝaylar, yalĝan yüzlen-gey-ler, yalĝan ant içkeyler, yalĝan ⁸ĝüvāh-lıĝ birgeyler, za'īfeler köpi at mingeyler, pādşāhlarda 'adālet ⁹kılmaĝay, oĝul atanıĝ sözige kirmeĝey, kıız anasige kirmeĝey, ĥatun ¹⁰-{ĥa}larda ĥayā kılmaĝay, yigit-lerde edeb kılmaĝay. mundaĝ 'alāmet ¹¹peydā bolĝay. mendin yırāķ turgil dip zencīrni üzeyin tidi. kōrkup ¹²ķaçtım. ol bedbaĥt ün birlen kıçırdı. yüz töpen yıkıldım. biĥüş ¹³boldum. ĥudāy-ı ta'ālā kökdin bir nime indürdi. başıĝa ĝürzī birlen ¹⁴urdu. kōrkunĝdın derre dek boldı. yene muĥkem kılıp koydı. ferişte aydı. ¹⁵ey mel'ün şabr kılĝıl! sen çıķar vaķt bolmay turur. kaķan ķur'ān

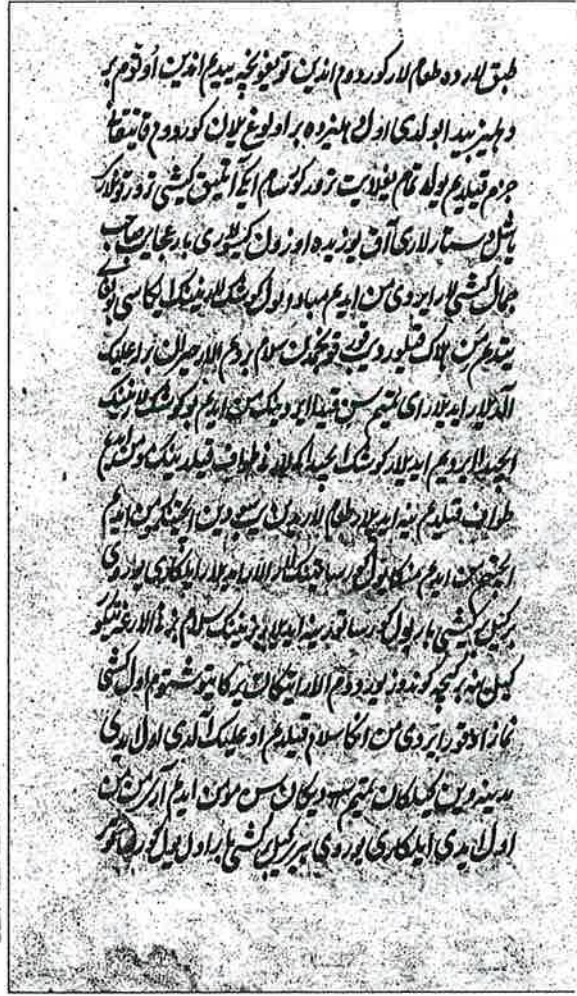
26/1 {aķar}. 25/15'teki son kelimenin sehven tekrarıdır. 26/2 bireler. birgenler yerine! 26/3 raĥm<ı>. Eksik olan iyelik eki < > iķerisinde metne eklendi. 26/6 <kim> eksik olan kelime < > iķerisinde metne eklendi. 26/7 {ma}. sehven yazılan ma { } iķerisinde gösterildi. 26/10 {ĥa}. Sehven yazılan ĥa { } iķerisinde gösterildi. 26/12 töpen. imlā تپان .

27

[27] ¹köterilse, sen çıkar sen. henüz muhammed ümmetide ²saṅga ruḥsat bolmay turur. andın kaçıp bir yirge bardım. bir köşk ³kördüm. anda bitip irdiler ki: *lā ilāhe illallāh ādem ṣafīyullāh, lā ilāhe illallāh* ⁴*nūḥ nebyullāh, lā ilāhe illallāh ibrahīm ḥalīlullāh, lā ilāhe illallāh ismā‘il zebīhullāh, lā ilāhe illallāh* ⁵*ya‘kūb isrā‘īlullāh, lā ilāhe illallāh yūsuf ṣiddīkullāh, lā ilāhe illallāh* ⁶*‘isā rūḥullāh, lā ilāhe illallāh mūsā kelīmullāh, lā ilāhe illallāh* ⁷*muḥammed resūlullāh*. bu kelimeni okuğaç bir ışık açıldı, içkerige kirdim. ⁸ilgeri bardım. iki ışık peydā boldı. andın ilgeri bardım. ḳubbeler ⁹kördüm vü taḳı altun kümüş-din perdeler kördüm. perdeni köterdim, ¹⁰kişiler zāhir boldı, ḳarı ḳarı ḥōṣ-rüy yüzlik başları yok. kılıçlarge ¹¹tekye kılıp ol-tururlar. kiygenleri ḳan. andın içgeri <kirdim> {kördüm}. bir niçe ¹²şandūk-lar kördüm. şandūk-nıñ içinde ölü-ler bar. kefen-leridin ¹³ḳol-ların çıkarıp pür nūr ölü-ler ir<d>iler. andın taḳı kiçik oğlanlar ¹⁴kördüm. tonları yaşıl, kızıl. cānı yok. ḥiç nihāyeti yok. andın taḳı aḳar sular ¹⁵kördüm. ol sular yaḳasında altun kümüş ṭabaḳ-lar kördüm.

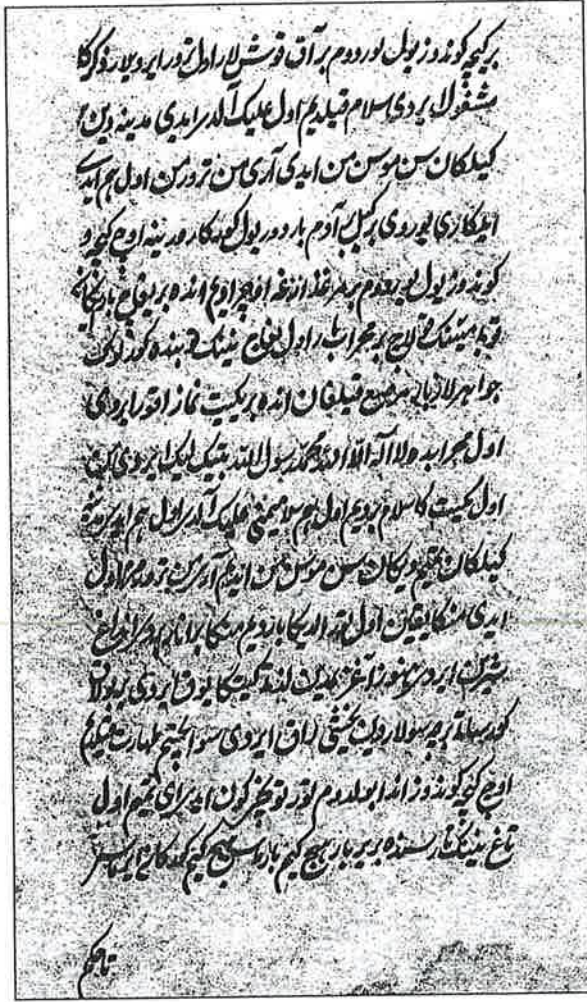
27/7 *resūlullāh. ḥabībullāh* gelmesi beklenirdi. 27/11 *kördüm*. kirdim yerine sehven yazılmış olmalı. 27/13 *ir<d>iler*. Unutulan d <> içerisinde metne eklendi.

28

[28] ¹ta'baqlarda ta'am-lar kördüm. andın toyğunça yidim. andın öttüm. bir ²dehlîz peydâ boldı. ol dehlîzde bir uluğ yılan kördüm. kaytkanı ³cezm kıldım. yol tamâm <bağlanıp> {yığlayıp} turur. körsem, iki atlık kişi turur. tonları ⁴yaşıl, destârları aq, yüzide uzun kışuları bar. 'acâyib şâhib-i ⁵cemâl kişi-ler irdi. men aydım: mebadâ b'ol köşklerniñ igesi bolğay ⁶tidim. meni helâk kılar dip qorğunçım-dın selâm birdim. alar hayrân birle 'aleyk ⁷aldılar. aydılar: ey temîm! sen kayda irdiñ? men aydım: bu köşklerniñ ⁸içide irdim. aydılar: köşk içindekilerni tavâf kıldıñ mu? men aydım: ⁹tavâf kıldım. yine aydılar: ta'am-ların yip sudın içtiñ mu? men aydım: ¹⁰içtim. men aydım: ma'nga yol körsetiñler. alar aydılar: ilgeri yörüy ¹¹bergil. bir kişi bar. yol körsetür. yine aydılar: bizniñ selâm<ı>bızni alarğa tigür ¹²-gil! yine bir kiçe kündüz yörüdüm. alar ayıtgen yirge yetüştüm. ol kişi ¹³namâz okur irdi. men a'nga selâm kıldım. o 'aleyk aldı. ol aydı: ¹⁴medînedin kilgen temîm { } digen sen mü sen? aydım: ârî. men men. ¹⁵ol aydı. ilgeri yörüy bergil. bir kişi bar. ol yol körsetür.

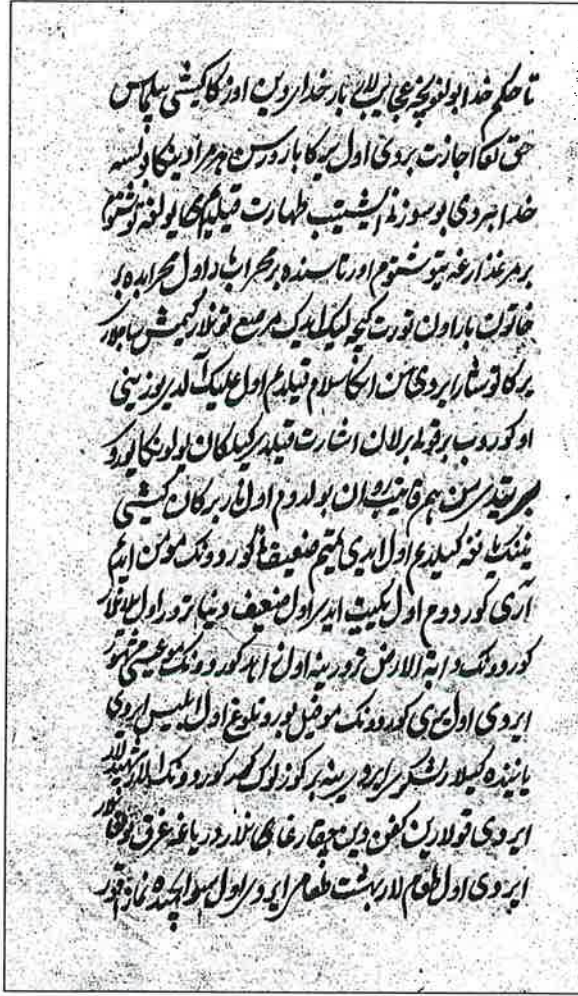
28/1 Öttüm. imlâ. اوتوم. 28/3 yığlayıp. bağlanıp yerine sehven yazılmış olmalı. 28/11 selâm<ı>bızni. eksik olan ses <> içerisinde metne eklendi.

29

[29] ¹bir kiçe kündüz yol yürüdüm. bir aq kuş-lar ol-turur irdiler. zıkrge ²meşgûl irdi. selâm kıldım. ol 'aleyk aldı. aydı: medînedin ³kilgen sen mu sen? men aydı<m>. ârî. men turur men. ol hem aydı. ⁴ilgeri yörüy bergil. bir âdem bardur. yol körgezür. yene üç kiçe vü ⁵kündüz yol yürüdüm. bir murğzârğa uçradım. anda bir yıgaç bar iken. ⁶tübi minğ kulaç. bir mihrâb bar. ol yıgaç-nıñ tübinde türlük ⁷cevâhirler bar. muraşşa' kılğan. anda bir yigit namâz okur irdi. ⁸ol mihrâbda *lâilâhe illallâh muhammeden resulullâh* bitiklik irdi. men ⁹ol yigitke selâm berdim. ol hem selâmımnı 'aleyk aldı. ol hem aydı. medîne<-din> ¹⁰kilgen temim digen sen mu sen? men aydım. ârî. men turur men. ol ¹¹aydı. mañga yakın ol-tur! aldıge bardım. mañga bir anâr berdi. andağ ¹²şirîn irdi. henüz ağızımdın lezzeti kitge<ni> yok irdi. bir bulak ¹³körset[t]i. barça sulardın yahşı-rağ irdi. su içtim. tahâret kıldım. ¹⁴üç kiçe kündüz anda boldum. törtünçi kün aydı. ey temim! ol ¹⁵tağ-nıñ narısında bir yer bar. hîç kim barmas. hîç kim körgen irmes.

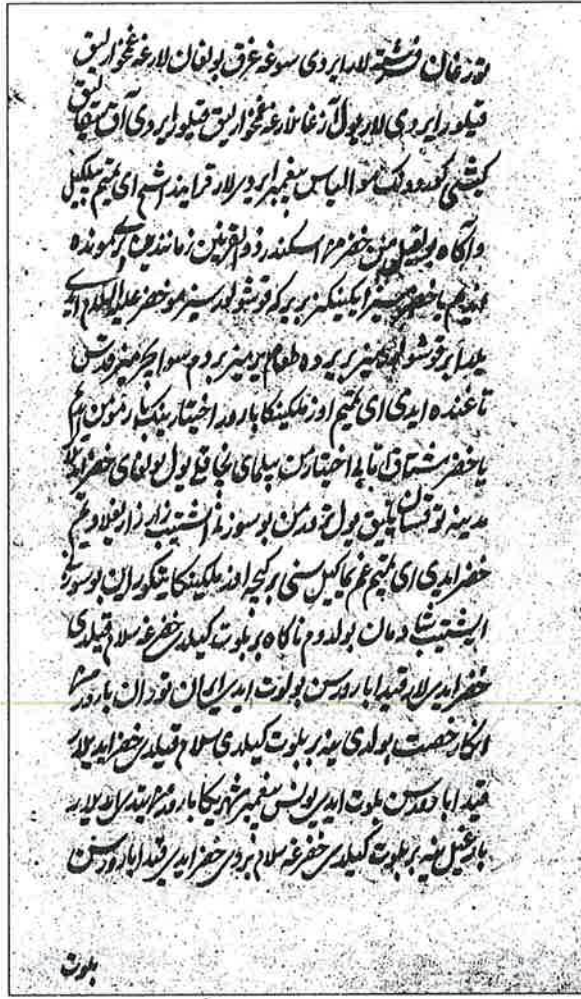
29/3 aydı<m>. imlâ sehven aydı ایدی şeklinde yazılmıştır. 29/6 türlük. Sehven körlük کورلوك şeklinde yazılmıştır. 29/9 medîne<-din>. krş. 29/2. Eksik olan -din ablatif eki < > içerisinde metne eklendi. 29/2 kitge<ni>. eksik olan ni < > içerisinde metne eklendi. 29/15. narısında. n sesi sehven t olarak noktalanmış.

30

[30] ¹tā ḥukm-i ḥudā bolğunça ‘acāyib-ler bar. ḥudāy-dın özge kişi bilmes. ²ḥaḳ ta‘ālā icāzet berdi. ol yerge barur sen. her murādınğa bolsa, ³ḥudā berdi. bu sözni işitip ṭahāret kıldım. {i} yolğa tüştüm. ⁴bir murğzārga yetüştüm. ortasında bir mihrāb bar. ol mihrābda bir ⁵ḥatun bar. on dört kiçe-lik aydek muraşsa‘ tonlar keymiş. saçları ⁶yerge tüşer irdi. men anğa selām kıldım. ol ‘aleyk aldı. yüzini ⁷ögürüp bir kolu birlen işāret kıldı. kilgen yolunğa yörüy ⁸ber tidi. men hem kaytıp revān boldum. ol nār bergen kişi ⁹-niñ yanğa kildim. ol aydı. temīm za‘īfeni kördünğ mü? men aydım: ¹⁰ārī. kördüm. ol yigit aydı: ol za‘īfe dünyā turur. ol yılan{lar} ¹¹kördünğ <mü?>. dabbetü’l-‘arz turur. yine ol zāhid<-ni> kördünğ mü? ‘İsī-i meşhūr ¹²irdi. ol yeri kördünğ mü? fil burunluğ ol iblīs irdi. ¹³yanındakiler leşkeri irdi. yine bir közlük {kör} kördünğ <mü?> alar şehīdler ¹⁴irdi. kolların kefen-din çıkargā{y}nlar deryāya ğarḳ bolğanlar ¹⁵irdi. ol ta‘āmlar behişt ta‘āmu irdi. ol su içinde namāz oḳur

30/10 yılan{lar}. Sehven yazılan çokluk eki -lar { } içerisinde gösterildi. 30/11 ve 13. kördünğ<mü ?>. Eksik olan soru sözü < > içerisinde metne eklendi. 30/11 zāhid<-ni>. Eksik olan -ni akkuzatif eki < > içerisinde metne eklendi. 30/14 çıkargā{y}nlar. Sehven yazılan y { } içerisinde gösterildi.

31

[31] ¹turgan ferîşteler irdi. suğa gark bolğan-lar gamh^vârlık ²kılır irdi-ler. yol azğanlarğa gamh^vârlık kılır irdi. ak saķa[lı]lık ³kişi kördünġ mü? ilyās peyġamber irdiler. ķar{a}ındaşım ey temīm! bilgil! ⁴vü āġāh bolġıl! men hıızır men. iskender-i zü'l-ķarneyn zamānındın beri munda ⁵i<r>dim: yā hıızır! siz ikinġiz bir yerge ķoşulur siz mu? hıızır 'aleyhi's-selām aydı: ⁶yılda bir ķoşulurmiz. bir yerde ķa'ām yirmiz. bir dem su içermiz. ķudūs ⁷taġında. aydı: ey temīm! öz mülķinġe barur ihtiyārınġ bar mu? men aydım: ⁸yā hıızır-ı müştāk. āmmā bī-ihtiyār men. bilmey neķaķlı yol bolġay. hıızır aydılar: ⁹medīne toķsan yıllık yol turur. men bu sözni işıtip zār zār yıġladım. ¹⁰hıızır aydı. ey temīm! ġam yimegil. sini bir ķiķe<-te> öz mülķinġe yetküreyin. bu sözni ¹¹şıtip şādmān boldum. nāġāh bir bulut kildi. hıızırġa selām kildi. ¹²hıızır aydı-lar: ķayda barur sen? bulut aydı: ĩrān tūrān barur men. ¹³anġa ruķsat boldı. yine bir bulut kildi. selām kildi. hıızır aydılar: ¹⁴ķayda barur sen? bulut aydı: yūnus peyġamber şehriġe barur men tidi. aydılar: ¹⁵barġıl. yine bir bulut kildi. hıızırġa selām birdi. hıızır aydı. ķayda barur sen?

[32] ¹bulut* ...

31/3 ķar{a}ındaşım. Sehven yazılan a sesi { } içerisinde gösterildi. 31/5i<r>dim. imlâ. idim.

31/10 ķiķe<-te>. Eksik olan -te lokatif eki <> içerisinde metne eklendi.

TEMMİM-İ DARİ TERCÜMESİ

[1] Sonsuz şükürler ve sayısız övgüler o âlemin koruyucusuna ki on sekiz bin âlemi yoktan var etti. Yeri düz, gökyüzünü boşlukta asılı kıldı. Safâ safâsının sinesi, vefâ kubbesinin dolunayı yani Muhammed Mustafa'yı -Allahın selâmı üzerine olsun-, hepsine şefaathçi ve rehber kıldı. Mescid ve mihrabı, dört halifeyi ona yoldaş etti.

Lâkin hikâye edenler bu şekilde rivâyet ederler; Hilâfet, müminlerin emîri Hz. Ömer'e erişti. Her gün otuz üç bin sahâbe ile otururlardı. Ansızın mescidin kapısından bir kadın girdi. Başına örtü örtüp, selâm verdi. "Hazret-i Ömer kimdir? bir sorum var" dedi. Lâkin çok güzel yüzlü idi. Hazret-i Ömer'i gösterdiler. Kadın "Ey müminlerin emîri! Ben Ensarîlerdenim" diye söyledi. "Üç yıldır kocam yoktur. Ne tarafa gideceğimi bilmiyorum. Çocuklarım çoktur, <lâkin> hiç bir şeyim yok<tur>." [2] Bunlara nafaka yedirsem ve giydirsem. Şimdi bana lutf edip izin verseniz ben zaife çaresiz beni ve oğullarımı aşağılayıp ağlatmayacak, kendi başıma keder, tasa olacak birini <koca olarak> kabul etsem. Hz. Ömer -Allah ondan razı olsun- "Ey kadın "Bir kaç yıl sabret. Belki <kocan> bir taraftan peyda olur. Sana üç yıllık para vereyim ve örtü vereyim de bir kişiye keder, tasa olmayasın" dediler. Kadın Hazret-i Ömer'in sözünü kabul etti.

Üç yıl tamam oldu. Yine o kadın <Hazret-i> Ömer'in huzuruna geldi. Dedi: "Ey Ömer! Erkekler kadın gerek, kadınlara erkek gerek. Altı yıldır benim kocam gitmiştir. Ölüsünü dirisini kimse bilmez"<diyerek> çok ağlayıp inledi. Lâkin <Hazret-i> Ömer yine "Ey kadın! Bunca yıllar sabrettin, yine bir kaç yıl sabret. Yüce Tanrı isteğine erİştirecek, <sana> yine bir yıllık geçim parası vereyim" dediler. <Kadın> yine çaresiz kaldı. Bir yıllık nafaka alıp evine vardı.

Bir yıl tamam oldu. O <kadın> yine <Hazret-i> Ömer'in huzuruna geldi. "Ey Ömer, yedi yıl [3] oldu, bu sıkıntı içindeyim, kanaat ederek, perhiz yaparak yaşıyorum". dedi. "Perhiz yapmaya gücüm yok. Artık sabrım kalmadı. Bana izin verseniz bir kişiyi <koca olarak> kabul edeyim"dedi. Müminlerin emîri "Ey kadın! Baban, anan, küçük kardeşin, büyük kardeşin, hiç akraban ve milletin var mı" diye sordular? Kadın "yok" diye cevap verdi, yine "babam Hz. Resûlullâh ile savaşa gittiğinde şehit olmuştu. Bir ağabeyim vardı. Hz. Ebubekir-i Sıddîk ile savaşa gittiğinde şehit olmuştu" dedi. Hz. Ömer'in acıması geldi. "Yaranlardan birisi var mı bu zaifeyi kendi isteği ile alacak, gelinliğini kendim vereyim" diye sordu. Bir yiğit dedi: "Ey Ömer! ben Ensarîlerdenim. Bana uyarsa, yakışırca ben alayım" diye söyledi. Emîr hemen nikâh kıyıp verdiler. Yatsı namazı oldu. Bu yiğit namaz kılıp evine vardı. Kış mevsimi idi. O yiğit "Taharete su alıp gelmek gerek" dedi, Suya varacak oldu. Kadın "Ben gideyim, kadına erkeğe hizmet etmek gerek" dedi.

El-kıssa: kadın suya gitti. Cuma gecesi idi. Çeşmeye yaklaştı, yolunda, dev şeklinde, bir karaltı gördü. (Dev) kadını görüp seslendi: "Beri gel. Ben Temîm'im. [4] "Sen benim eşimsin" dedi. Ama kadın *Euzübillâh* okudu: "Böyle söyleme" dedi. (Dev) yine dedi: "Ben Temîm'im bunca yıllık eşinim. Senden oğullarım var" dedi. Kadın "Sübhanallâh bu nasıl sözdür? Yedi yıldır eşim kaybolmuştur. Hazret-i Ömer, beni, bir ere verdiler ve sen bu söz ile bana mahrem olmazsın, görünenin budur. Devsin veya perisin. Bunun için oğullarımın adını bilirsin: Benim erim yakışıklı kişi idi. Bu söz sende var dev dese, başka kişi değİlsin. Eğer oğullarım seni görse, korkarlar ve her zaman (senden) kaçarlar" dedi. Temîm cevap verdi:

“Sen benim kadınımsın. Benim amcamın kızıdır. Bu söz Tanrı katında yalan değil. Baban peygamberin önünde şehit oldu” diye belirtilerini söyleyiverdi. Yine Temîm “Muhammed hakkı için inan. Ben Temîm'im” diye tartıştırdı.

Bu yiğit “benim kadınıma suya gidip geç kaldı” (diyerek) o kadının ardından gitti (ve) o kadının bir dev ile kavga ettiğini gördü. Yiğit sordu: “Kimsin? Ne hakla kadın ile konuşursun?” Temîm “Ey yiğit bu kadın benim helâlim [5] dir. Oğullarımın anasıdır” dedi. O yiğit “Bu işi bozamazsın. Bu akşam Hazret-i Ömer nikâh kıyıp (onu) bana verdiler” dedi. Birbirlerine sert konuşmaya başladılar. Kadın birbirlerini öldürmeye kalktıklarını gördü. Kadın “Sizler durun ben söz söyleyeyim” dedi. Sabah oluncaya kadar sizler her biriniz bir yerde yatın. Güneş doğsun, Hazret-i Ömer'in huzuruna varalım. Her ne karar verse, öyle yapalım” diye teskin etti. Bunlar da kabul ettiler. Lakin kadının aklına Dev Kur'ân sesini duyarsa, kaçır derler” diye geldi. Kur'ân okumaya başladı. (Dev) onunla da kaçmadı Sabah olduğu zaman Hazret-i Ömer'in yanına vardılar. (Maruzatlarını) Arz ettiler. Olaylarını beyan ettiler. Amma her kim Temîm'i görse korkar idiler. Dev idi, lakin Temîm her kime rastlarsa, ikram ile rastlayıp selâm verirdi. Temîm'i hiç kimse tanımazdı. Bütün halk “Eğer dev olsa, Emîrin huzuruna varması mümkün değildi” dediler. Ama Temîm Emîr'e selâm verdi, iyi konuştu.

O yiğit Emîre “Yâ Emîr! [6] Bu kadını bana nikâh edip verdiniz” dedi. “Bu kadın suya gitti. Hiç gelemedi. Sonunda kendim gittim. Gördüm ki çeşme başında bir kimse ile tartışmaktadır”. (O kişi) “Sen benim karımsın” der. Bu söz arasında ben geldim. İkimiz birbirimizi öldürüyorduk ki sonunda kadın ikiniz de şimdi yatınız diye söz söyledi. Her birimiz bir yerde yattık. Şimdi sizin mübârek kararınız her ne olsa öyle yapalım”.

Emîr Temîm'den “sözün var mı?” diye sordular. Temîm “Bu kadın benim helâlimdir. Bir zerre dedikodusu, sözü olmaz” dedi. Müminlerin Emîri “Sübhanallâh dev ile insanın evleneni var mı?” dediler. Bu tuhaf sözdür. Temîm “Yâ müminlerin Emîri! Bu kadın benim helâlimdir. Haklı, haksız olmaz. Ama ben Temîm'im. Ensarîlerdenim” dedi; âh ederek zâr zâr ağladı. “Ne haldir beni hiç kimse tanımaz olmuş, garip misafirim”, yine dedi. “Bu kadın amcamın kızıdır ama beni tanımıyor” diye âh ederek feryad ederek ağladı.

Yine dedi. “Yâ Emîr! yedi yıldır garip ve evden uzakta sıkıntı çekerim. Dağlarda ve çöllerde canlılara arkadaş olduğum için [7] rengim kararmıştır. Onun için devlere benzerim. Müminlerin Emîri Ömer “Bize ve oğullarına (niçin) mektup yazıp yollamadın?” diye sordular. Temîm “Yâ Emîr! Benim hikâyem çok uzundur. O yere (beni) mübârek ve ulu tanrı yollamıştı ki haber getirecek kişi yok idi” diye cevap verdi. Hz. Ömer “Yâ Temîm cinlerle niçin yakınlık kurdun? diye sordular. Temîm “Yâ Ömer! Ulu tanrı kuluna yalan sözü haram etmiştir. Doğrusu odur ki ben Temîm'im. Babamın anası Hasbe'dir. Bu işlerde bana bir Allah'tan başka kişi yar olmaz” diye cevap verdi. Yine dediler. “Bunun hikâyesi çok uzundur. Gelin Hazret-i Ali katına varalım. Ali her neyi buyurursa, öyle yapalım” deyip hepsi yürüyüp Şâh-ı Merdân Ali'nin huzuruna geldiler.

Şâh-ı Merdân Ali'nin kılıcı (Zülfikarı) başlarındaydı. (Hazret-i Ali) bir kitap açıp okuyarak oturmuş idiler. Müminlerin Emîri Ömer arkadaşları ile girip geldiler. Hazret-i Ali “Yâ Ömer! ne haldir? diye sordular. “Cemaat ile gelmişsiniz”. Hazret-i Ömer cevap verdiler: “Yâ Ali! bir tuhaf söz var” dediler “Bu müşkülü siz hal edeceksiniz” diye Temîm hikâyesini söyleyiverdiler. Şâh-ı Merdân-ı Âlem Ali “Yâ Ömer! hikâyedeki olayı bana Cebraail

Aleyhisselam söylemişti". Peygambere "sahabelerden [8] bir sahabeye bunun gibi olaylar olacak, (o sahabe'nin) adı Temîm olacak" dediler. Şâh-ı Merdân-ı Ali "Temîm denen sahabe sen misin?" diye sordular. Temîm "Doğru, benim" diye cevap verdi. Peygamber bize söylemişti. "Temîm adlı sahabe yedi yıl devler ile birlikte olacak, yerde ve gökte bir olay olsa, haber verecek" diye söylemişlerdi. Hatırıma geldi. *Elhamdülillah* ulu tanrıya ki hayatta iken (seni) gördüm.

Herkese malum oldu ki o gelen Temîm imiş. Bütün halk ağladılar. Temîme halini sordular. Temîm söyledi: "Ey arkadaşlar ve ey peygamberin dostları! Kulunu, ulu ve mübarek olan Tanrı kendi yanında saklasa, her zor işi kolaylaşmış. Şimdi işitin, başından sonuna (kadar) söyleyeyim.

Şeriatte utanma yok. Karı kocalık işi oldu. Abdestsiz yatmayayım diye dışarı çıktım. Hazretten işitmiştim ki her kim abdestsiz yatarsa iyi değildir. Bu korku ile çeşme başına varıp su alıp başıma koydum. Dışarı çıkmıştım, bir kadın "Ey yiğit! benimle işret et!" dedi. ben bir an durdum. Sen ya cin ya perîsin [9] diye. Oynayarak bir ağız su alıp serpti, ansızın bir dev gelip elimden tuttu, havaya uçtu, bilmedim hangi tarafa alıp gitti. Bir yer varmış. adını Târîhûn diye söylerlermiş. Orada bir ada varmış. Dev şeytanının mekânı imiş. Hepsî kâfir olan o devler ne Allahı bilir ne peygamberi. Onların içinde bir yıl kaldım. Korkumdan namazı ve Kur'ânı terk ettim. Ancak Tanrıya gizlice yalvarırdım. Ama yine bir tarafta müslüman perîler varmış, kâfir perîler ile vuruşurlarmış.

El-kıssa: mümin perîler din yoluna savaşa girdi. Kâfirleri yendiler. Onların hepsini esir ettiler ve evlerini yıktılar. Beni esirler ile gönderdiler. Bunların arasında iman ve islâmı ve Kur'ânı iyi okurdum. Bana şefkatle "Sen kimsin?" diye sordular. Senin Kur'ân okuman bizim canımıza merhem oldu. Ben "Ulu tanrının kuluyum" diye cevap verdim. "Muhammed'in ümmetiyim". "Biz eğer senin gibi kişinin bunların arasında var olduğunu bilse idik, biz orada savaşmazdık" dediler: [10] "Sen niçin bunların arasına düştün?" diye sordular, ben de hikâyeleri birbiri ardına beyan ettim. Onlar benim halime çok ağladılar. Beni padişahın huzuruna çıkardılar. Benim hikâyemi arz ettiler. Padişahın acıması geldi. Beni çağırıp görüştü. İltifatlar etti. Padişah "Hangi ülkenin halkısın" diye sordu. Ben cevap verdim: "Medine şehrindenim, Muhammed ümmetiyim" dediğim zaman candan karşıladılar. Bana acıması gelerek çok ağladılar. İzaz ve ikram ettiler. Padişah imiş. Padişah "Uzağa gitme" dedi. "Size canla başla hizmet kılayım" dedi. Dâimâ bir tabakta yemek yerdiler. Bana malum oldu ki (Hakk'ın) çok yakın kuludur. Bir gün Kur'an'dan okurken bir ah çektim. Bütün yaşlı ve gençleri ağlaştılar. Yine "Ey Temîm! Kur'an okumayı, biliyormuşsunuz" dediler. Ben söyledim. "Muciz olan Kur'an, aciz olan kuldur" dedim. "Allah verdiğini okurum" dedim. Cemaat oğullarını öğrenci verdiler, okutmak için. Beş yıl oğullarımı ben rüyamda gördüm. Peygamberi, bütün dostları düşümde gördüm. Uyanıp utancımın kızarıp ağladım. Padişah "ne için [11] ağlarsınız" diye sordu. "Biz sizi koruruz, meğer bizden gönlünüz ağırmıştır" diye çok yumuşak davrandılar. Ben and içtim. Ben "Sizlerden sıkılmadım" diye cevap verdim. Rüyamı onların önünde anlattım. Duyarak fikirleri perişan oldular ve yine "Sizin bizde hakkınız çoktur. Oğullarımızın üstadı oldunuz, hizmetinizi oğullarımıza helâl edin biz de sizi kendi ilinize ulaştıralım" dediler. Ben "Çok istekliyim ama çaresizlikten dururum. Ne zaman peygamberin toprağına gözüm düşecek" diye cevap verdim. Padişah "Ey Temîm bilir misin? buradan Medine'ye ne kadar yoldur?" diye sordu. Ben cevap verdim, "bilmem" dedim. Padişah "Buradan Medine'ye

seksen yıllık yoldur” dedi. Ben ağlayıverdim. Padişah “Ağlama! Bizler sizi bir zamanda kendi ülkenize gönderelim” dedi. Bu sözü işitince mutlu oldum.

Padişah bir zaman yakınları ile beni alıp bir adaya vardılar. O adada bir ağaç vardı. Uzunluğu bin kulaç. Onun dibinde kapısı demirden bir ev var idi. Oradan girdiler. İçi kafir devler dolu idi. Kapıyı açıp girdiler. Orada bir kötü dev var idi. Padişah o devı çağırđı. Tuhaf büyük dev idi. Boynunda bin batman demirden pranga bağlayıp koymuşlardı. Onun gibi selâhiyetli dev dünyada yoktu. Padişah “Ey ifrit! benim kötülüğümü bilir misin? sana ne kadar çok acıdım, ölümlerden kurtardım” diye sordu. Dev “Doğru, bana çok iyilik yaptınız” diye cevap verdi. “(Beni) üç ölümden kurtardınız” dedi. Padişah “Sana bir hizmet buyurayım. Eğer kabul edersen, seni zindandan çıkarırım, ama ben yemin ettim, söz verdim bu garibi Medineye götüreceksin. Bu Muhammed ümmetidir. Bunu sağ selâmet mülküne ulaştıracaksın” diye söyledi. Dev kabul etti. Padişah “Medine’ye ne zaman ulaştırırsın?” diye sordu. Dev “Geceden üç saat geçince ulaştıracağım” diye söyledi. Yine yemin etti. Pranga bendini boynundan aldılar. Yine padişah söyledi: “Ey Temim! Bu kötüdür, sen kendisinden (kötülüğē) hazırlıklı ol. Gafil anını bulsa, seni dağlara, taşlara ve denizlere atar, ben sana bir dua öğreteyim her zaman okusan devin kötülüğünden kurtulursun” [13] diyerek yüzümden ve gözümünden öptü, “sağ selâmet varacaksın” diyerek dua etti. “Oraya vardığında bizi unutmayasın” dediler. “Her zaman hazret(-i Peygamber)in kabrine gittiğinde, kulunun ricasını söyleyesin” dediler. Ama Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali (Allahın rızası üzerlerine olsun) ile bütün sahabelere benden çok selâm söyleyesin” dediler. Ondan sonra (devin) arkasına bindim, beni alıp gökyüzüne uçtu. Bilmedim ki nereye varırım. Ansızın gözümü açtım, gördüm ki başım göğē ulaşmaktadır, binip varır idim. Acayip ve garip şeyler gördüm. Fakat her koktuğumda padişahın öğrettiği duayı okurdum, söylerdim. “Ah bu dev beni ne zaman atacak? deryaya mı atacak? veya dağlara mı atacak? veya çöllere mi atacak?” diye varır ididim. Çok korkar idim. Müminlerin emîri Ömer o duayı yazıp aldılar halka faydalı olsun diye. Dua budur: *bi’smi’llâhi’r-raḥmâni’r-raḥim sübhâneke’llâhumme ve bi-ḥamdike sübhâneke’l-leyli ve’n-nehâri sübhâneke bihâ’l-berri ve’l-baḥri sübhâneke’l-leyli ve’l-‘azameti ve’n-nehâri sübhâneke yâ settâri’l-‘uyûb ve inne min şey’in lâ yusbiḥu ve bi-ḥamdihi ve lâ-yefḳahûna bi-tesbihahum innehu kâne* [14] *ğafûraⁿ raḥimaⁿ ve bi-raḥmetike yâ erḥame’r-raḥemine*

Yüce Tanrının isteğini görünüz, başıma neler geldiği için beni almış varır idi. Gözümün kalabalık bir melek topluluğunun *ve’s-saffat* süresini yüksek sesle okuduklarını gördüm. Yine kalabalık bir melek topluluğunda *ve’l-leyl* süresini yüksek ses ile okuduklarını gördüm. Her yıldız dağdan daha büyük idi. Korkusu bana galip geldi. Duayı her an tekrarlardım. Hatırıma gelmedi. Sonunda *kulhuva’llahu ahad’ı* okudum.

Ansızın bir meleği gördüm. Eline ateş almıştır. Ansızın ateşi attı. Ateş gelip devin arkasına düştü. Devı yaktı. Devin arkasından yere düştüm. Yedi gece gündüzde yere indim. Fakat (yer) pamuktan yumuşaktı. Bir deniz kıyısına indim. Hiç bir yerim ağrımadı. Aç susuz kalmış idim. O gece orada yattım, güneş doğdu. Nereye gideceğimi bildim. Ansızın denizden bir güzel görünüşlü kuş çıktı. Böyle kuş görünüşlü kuş görmüşlüğüm yoktu. O bana acıma ve şefkatle mürvet kıldı. Ağzı ile su verdi. O su baldan tatlıydı. Buzdan ve kardan soğuk [15] idi.

Yüce Tanrının kişiyi muradına eriştiren kudretiyle, kuş bana söyledi, dedi: “üzülme!” diye teselli etti. “Kendi evine varır mısın?” dedi. “Ama alın yazını görmesen olmaz. Acayip ve gariplikleri göreceksin, yeryüzünün ve gökyüzünüm bütün garipliklerini bileceksin, ülke

halkına haber vereceksin” dedi. Ben “Ey güzel yüzlü kuş! Sana ne kuş derler? Adını bana söyleyen?” diye sordum. Kuş “Ey Temim! Dinle! Halimi sana anlatayım” dedi. Benim işim Adem Peygamberin hizmetini yapmaktır. Cennet içinde bana İshak Peygamberin kuşu derler. Cennette boyu bin kulaç (olan) bir ağaç vardır. Dağdan daha büyüktür. Ben orada dururum, hizmet ederim. Yine yoldan çıkanlara ve suya gark olanlara yardım ederim. Ulu tanrının emri böyledir” dedi. Kırk gün orada oldum. Kırk günden sonra yine yola düştüm, görün başıma ne işler gelir.

Gece gündüz yürür idim. Ansızın bir yere geldim. Orada bir yılan var idi. Dağdan büyük idi. Onu görüp hayran kaldım. Çok korktum, sanki ölecektim. [16] Hiç bir yana varacak yol bulamadım. O bana sordu. “Ey Ademoğlu! niçin şaşırдың?, Bana söyle, her ne istiyorsan, maksadına ulaştırayım” dedi. Ben “Senin gibi ulu yılan görmemiştım” dedim. O yılan “Ey Ademoğlu! bana Dabbetü’l-arz derler. “Ulu tanrı beni Kur’an’da zikretmiştir” dedi. Ben “Ey Dabbetü’l-arz! Bana (gitmem gereken) doğru yolu haber ver!” dedim. Dabbetü’l-arz “Ben yol bilmem, onun için hiç bir yere vardığım yoktur. O görünen dağ eteğinde bir kişi var. O sana yol gösterir” dedi. O dağa vardım. Orada bir ev olduğunu gördüm. Evin içinde bir kişi oturmuştur. İleri doğru yürüyüp selâm verdim. O selâmı aldı, saygı ile “Ey Ademoğlu! Nerede idin? Bu yere nasıl geldin? bana halini söyle!” diye sordu. Ben kendi halimi anlattım. “Muhammed ümmetiyim” diye cevap verdim. Ben “sen kimsin?” diye sordum. O “Ben İsa Peygamber ümmeti idim, dört yüz yıldanberi ben burada yaşıyorum, daima ibadet ile meşgulüm” diye cevap verdi. “Muhammed’e iman etmişim” dedi. Benden “Muhammed’in kabri [17] var mı?” diye sordu. Ben “Kabri vardır” diye cevap verdim. (Cevabım) hoşuna gitti. Ondan sonra “Ey Temim! Muhammed’in sıfatını bana anlat!” diye sordu. Ben de peygamberin sıfatını ona anlattım. Yine söyledim: “Fani dünyadan ahirete göçtüler” dedim. Ondan sonra zar zar ağladılar. Ben “Adınız nedir?” diye sordum. O “Adım Ebû Yûnus’tur” diye cevap verdi. Ben “Ey Ebû Yûnus! Bana Dabbetü’l-arz’dan haber ver!” diye sordum. Ebû Yûnus “Ahir zaman olduğunda o (ortaya) çıkacak, yoksa daima orada duracak” diye cevap verdi. Dabbetü’l-arz ortaya çıktığında Ka’be yolunu kesecek. Hiç Kimse Ka’be’ye gidemeyecek. Bilinen emri tutmayacaklar. Erkek ve kadın Tanrıdan korkmayacaklar. Hiç kimse kendi malına kanaat etmeyecek, başkasının malına göz dikecekler. Her kişinin başına birisini bey yapacaklar. Yer ve gök titremeye başlayacak. Kâfirlerin ödü yarılıp ölecek” diye cevap verdi. Ben “Ey Ebû Yûnus!” diye sordum. “Bu yerde yiyeceği nereden alıp yersin?” dedim. O beni dağın içine alıp girdi. Bahçeler gördüm. Çeşitli meyveler gördüm. Hiç kimsenin görmediği türlü türlü meyvelerden doyuncaya kadar yedim, doydum. Ebû Yûnus “Denizden çok gemiler geçer, bana herşeyi verirler” diye cevap verdi. Varıp evine girdi. Bir sarık başıma giydim. Ansızın yine bir gemi پیدا oldu. [18] Ebû Yûnus onları çağırdı. Gemileri kıyıya yanaştırdılar. Ebû Yûnus’a ikramda bulundular. Ebu Yunus’a cevap verdiler. Her olayı, söyledi, hepsini baştan söylediler. Hepsi baş aydılar. Onlar Muhammedi, Medineyi bilmediler. Ama Ebû Yûnusun hatırı için beni bindirmeyi kabul ettiler. “(Ey) Ebû Yûnus! Dua et!” dediler. “Yüce Tanrı bizi sağ selâmet denizden çıkarsın” dediler. Beni gemiye alıp yola koyuldular. Bir hafta, yedi gece gündüz gittik. Beni iletip denizden çıkardılar, Ancak deniz kıyısında olgunlaşmış çok meyveler vardı. Gül bahçesinde (de güller) açılmıştı. Hoş sesli bülbüller öter idi. O çimenliğe girip yürümüşüm. Tanrıdan başka bana yardım eden yoktu. Tanrının isteği görün (kişinin) başına ne işler gelir.

El-kıssa: bir gece oturmuş idim. Ansızın gözüme bir ışık göründü. “Belki o ateş şehir içinde yanıyor veya kervan oturmuştur. Onun ateşi olacak” diye düşündüm. Aydınlığa doğru yürüdüm. Ne kadar gayret ettim ise hiç ulaşamadım. Sonunda yüz mihnet ile ulaştığımda (gördüm ki) o ateş değil, o bir çöl imiş. Onun taşı yakut, la’l, cevahir, inci, mercan, firuze imiş. Yüce Tanrı bunca değerli [19] şeyleri orada yaratmıştır. Ansızın bir ejder gördüm, ağzından ateş çıkar idi. Bütün ağaçları yakar idi. Onu görüp öyle korktum, ölecek gibi oldum. Hayran olup, durdum. Ansızın bir yılan kuyruğu ile vurdu. Yüz üstü düştüm. Kendimden geçip bir zaman sonra kendime geldim. Kelimeyi şahâdeti okuyarak Tanrıya yakardım. O yılan kaçıp denize girdi. Ama ben oturmuştum. Bir tuhaf korkunç ses kulağıma geldi, “(Ey) Kur’an okuyan kişi! Korkma! Eğer Kur’an okumasa idin o yılan seni öldürür idi. Sen korkma! Sonunda kendi yerine varırsın” diye teselli etti. Ama bildim (ki burası) periler evine benzer. Ben onlara “Muhammed ümmetiyim. Eğer müslüman iseniz beni bu zahmetten kurtarınız. Kendi yerime ulaştırınız” diye söyledim. Onlar “Biz Nuh (Peygamberin) ümmeti idik. Şimdi Muhammed ümmeti oluruz. Muhammedin dininde çok hikmetler gördük. Muhammed iki dünyanın padişahıdır” diye söylediler. Ben “Bana yol gösteriniz” diye söyledim. Onlar “İleri yürüyüver. Bir kişi var o yol gösterir” diye söylediler. Böylece ileri yürüyüverdim. Üç gece gündüz durmadan yol yürüdüm. Bir kuş [20] var idi. Bir kişi rastladı. Açlığa hiç mecalim kalmadı. Yiyecek yok idi. Yeşil otları yedim. Sonunda halsiz kalıp yıkıldım. Hayatımdan ümit kestim. Lakin kendi ülkeme varıp öleceğim diye kaygulu idim. Ansızın kulağıma bir ses geldi. Her ne kadar mülâhaza ettim ise hiç kimse görünmedi. Benim adımlı söyleyip seslendi. Çok nasihatlar etti. “Üzülme! dedi. “Yüce Tanrı senden üzüntüyü aldı. Sağ selâmet kendi yerine varacaksın” dedi. Ansızın yanımda bir kişinin peyda olduğunu gördüm. Görünüşü cine benzer (idi). Elinde yemek, bir testi su getirip bana verdi. Yemeği yiyip, suyu içtim, kendime geldim. Yüce Tanrıya şükrettim. Cin “Ey Temîm! Sen çok sıkıntı, üzüntüler gördün” dedi., ben “Rahata ulaşacağım” dedim. “Cinsin” dedim.(Cin) “ben gelinceye kadar bu yerden gitme” (dedi). Bu sözü işitip orada kaldım ve o cin yine göründü, nimetleri alıp geldi. Doyuncaya kadar yedim Cin bana “Ey Temîm! padişahlara yardım edebilir misin?” diye sordu. ben “doğru” dedim. yine dedi: “Sen bir yere gitme, fırsat kolla” dedi. Yine o gece kaldı. Her sabah [21] olduğu zaman yine çok yiyecek alıp geldi. İltifatlar etti iyi sözler söyledi. “Ey Temîm! Sen bana arkadaş olsan, bu işe sevgiyle yönelsen, ikimiz Allah’ın izniyle padişah oluruz, çaresizlikten kurtuluruz” dedi. Ben de kabul ettim. Nereye varacak olsan, *bismillâh* (dediğinde) hiç mâni (olan) yok(tur). Bu sözü söyleyip duruyordu ki silkinerek bir büyük kuş oldu. “Benim önüme gel! Ey Temîm!” dedi. “Ayağımı sıkı tut!” dedi. Ben ayağımı sıkı tuttum. O beni alıp uçtu. Göz açıp kapayana kadar bir büyük denize indi. Bütün denizler orada birleşir imiş. O denize *bahrü’l-muhît* derler. Onun büyüklüğü(nü bilmek) hiç kimseye nasip olmaz. O denizde bir ada var imiş. Cinlerin makamı orası imiş. Bir kaç gün orada kaldım. Şeytan’ın -Allah’ın laneti üzerine olsun- bir makamı orada imiş. Cin “İkimiz padişah olsak” dedi. Sandık denen nice nesneleri bana verdi. Bir kısmını (da) kendi aldı. “Ey Temîm!” dedi. “Ben öldüğüm zaman bu sandığı benim ağzıma sal! O zaman dirilirim” deyerek, böyle söyleyip, elimi tutup yola düştü.

El-kıssa: Varmış idik. İki bağ görünmüş idi. Gördüm ki çok güzel içimi hoş akarsular, sebze [22] ler var. Dağa vardık. Orada bir büyük dağ var imiş. Kapısında altın kilit var imiş. O kapıda *Lâ ilâhe illallâh Muhammeden Resûlullâh* yazılı idi. Ben kapıyı tavaf ettim. O sandıktan bir nesneyi kilitin ağzına saldım. (Kilit) derhal açıldı. İçeri girdik. İki aslan

yatmakta idi. Bizleri görünce ikisi kükreyip kalktı(lar). Bir sandığı onların ağzına saldı. İkisinin başı kopup yere düştü. Gün akşam oldu. Yine bir yüce kapı peyda oldu. Onun kilidine (de) bir sandık saldı. Derhal açıldı. İçeri girdik. Bir güzel saray görüldü. Onun kapısında iki ejder var idi. ağzından ateş çıkar idi. Sandıkları onun ağzına saldı. Onlar kendinden geçerek yıkıldı. Geçip ikimize hamle etti. Böyle iken “korkmayın” diyerek yüzüğünü alalım dedik. Yılan yüze doğru üfledi. Cin çalı gibi yandı. Onun ağzına bir sandık saldı, dirildi. Yine ikimiz yüz vurduk. “Ey Temîm! ben seni bu iş için getirdim. Bana hazır olacaksın” dedi. Tekrar üç defa yaptı. “Yüzüğü al!” Ak yılan nefes edince öldü. Ben sandık saldı, [22] dirilmedi. Sonunda öldü. (Ak) yılan benim ile söyleşti. “Şimdi sen Muhammed ümmeti (olduğun) için korundun, yoksa seni de öldürürdüm” dedi. Ben “Ey yılan! Senin gibi yılanı hiç görmemiştim. Sen nasıl yılansın? bana söyle!” diye sordum. O yılan “(Ben) insanoğluyum, yılan değilim, bir meleğim” dedi. Bana ferman odur ki Süleyman Peygamberi beklerim Yüzüğü(nü) kimse almasın. Süleyman Peygambere verilen padişahlığı kimse almasın. Allahın buyruğu odur” diye cevap verdi. Ben “Ey melek! Bu yerden nasıl çıkayım?” diye sordum. Melek “Bu devin yüzüğünü al!” diye cevap verdi. (Ben devin) yüzüğünü aldım. Sandığını aldım. Sandık ile kapıları açıldı. Ben çıktım. Kapılar yine kapandı. Yüz bin üzüntüyle cinin köşküne geldim. Bir kadın önüme çıktı. Onun cin gibi yüzü vardı. Sıfatını söylemez. O kadın benden “Cin nerede?” diye sordu. Ben geçen olayların hepsini anlattım. O kadın “Ben ‘Gitme!’ diye çok nasihatlar ettim. Cahillik edip vardı, sonunda öldü. Onun hayali oydu. Süleyman Peygamberin yüzüğü ona müyesser olsa, seni vezir edip, kendi padişah olurdu. Yüce tanrı uygun görmedi ama sen tanrıya [24] şükr et! Kurtuldun” dedi. Ben “Sen hangi kadınsın” diye sordum. (O kadın) “Ben şu Cinin karısıyım. Ben müslümanım. Birçok kitaplar okumuşum. Orada bana malum olmuştu ki Muhammed ahirü’z-zaman ümmetinden beri inecektir. Şimdi sen kimin ümmetisin?” diye sordu. Ben “Muhammed Resûlullâhın ümmetiyim” diye cevap verdim. O “Muhammed ahirü’z-zaman dünyada var mı?” diye sordu. Ben “Muhammed âhirete göç ettiler” diye cevap verdim.

Dört halifeyi sıra ile sordu. Ben de cevap verdim. Yine ben “Ey kadın! Bu yere sen nasıl düştün?” diye sordum. Kadın “Ben anamın karnında iken anamı devler uçurup bu yere getirmiş. Onun için insanoğluna kılavuzum” diye cevap verdi. Anasının mezarını gösterdi. Garipliğime çok ağladık Ben “Bu yerden nasıl çıkacağım?” diye sordum. Kadın “Bu devin yüzüğünü al!” dedi. Ben yüzüğü aldım. Yine bir dev bana hizmet ile görevlendirdi. “Yüzüğü bu dev ile bana gönder! Ne zaman Medine’ye varsan, dostlara benim selâmetimi söyle!” dedi. Ben “Adınız nedir?” diye sordum. “Adım Melike’dir” dedi.

Dev beni alıp çok denizlerden geçirdi. Bir dağa ulaştırdı. Beni dağın tepesine çıkardı. Bir çadır vardır, onun içinde [25] bir yaşlı kişi var, beni oraya bıraktı. Yüzüğü benden aldı. Kendi dönüp gitti. Ben çadırın önüne geldim. O kişinin elinde ayağında zincir var, gözü kör, burnu filin burnu gibi, dişleri filin dişi gibi, burnundan kara duman çıkar, çevresinde bir çok dev var. Ben onu görüp şaşırdım. Kaçıp bir gece yol yürüdüm. Gündüz *Minen* (adlı) bir ağacın altına vardım. Büyük ağaç idi. Eğer âlem halkı toplansa, o ağaç altında otururlar. Orada bir kişi gördüm. Zincir ile o ağaca bağlayıp bırakmış idiler. Lakin alnında bir gözü var imiş. Beni gördü, “Ey insanoğlu! Sen buraya nasıl geldin?” diye sordu. Ben “Allahın izni ile buraya geldim” diye cevap verdim. Ama korkumdan her zaman tövbe der idim. “Kimin ümmetisin?” diye sordu. Ben “Muhammed ümmetiyim,” diye cevap verdim. Bu sözü işitince bundan hoşlandı. Boyu uzun, eli ayağına kadar idi. “Korkma! Beri gel! Bir söz sorayım” dedi.

Titreyerek önüne geldim. “Ey Temîm! Muhammed ümmetiyim diye nasıl söylemek gerek?” diye sordu. Ben *lâ ilâhe illallâh Muhammeden resûlullâh* de” diye cevap verdim. O küçücük oldu, “Sizin yerlerde çeşmeler var mı? [26] akar su ve hurma ağacı meyveleri var mı? İzzet ve hürmet, ihsan hayrı var mı? Hak edenler var mı? Oruç tutan var mı? saadet, zenginlik var mı? zekat verenler var mı? fakirlerde kanaat, zalimlerde acıma var mı?” diye sordu. Ben “Alaha şükür var” diye cevap verdim. O “Eğer kıyamet günü olsa, halk arasında emniyet olmayacak, çeşmelerden su çıkmadığından ağaç olmayacak, çeşmelerden su çıkmayacağı için ağaçlar meyve vermeyecek, her kim ekin ekse, ürün olmayacak, hayır, bereket kalmayacak, haksız kan dökecekler, yalan söyleyecekler, yalan yemin edecekler, yalancı şahitlik yapacaklar, kadınların hepsi ata binecekler. Padişahlarda adalet kalmayacak, oğul babasının sözünü dinlemeyecek, kız anasının sözünü dinlemeyecek, kadınlarda namus kalmayacak, yiğitlerde edep kalmayacak, bunun gibi belirtiler ortaya çıkacak, benden uzak dur” diyerek “zinciri koparayım” dedi. Korkup kaçtım. O bedbaht feryat ile bağırdı. Yüz üstü yıkıldım. Kendimden geçtim, Yüce tanrı gökten bir melek indirdi. (Melek onun) başına bir gürz ile vurdu, Korkudan dere gibi oldu. Yine sağlamlaştırıp bıraktı. Melek “Ey mel’ûn! Sabr et! Senin çıkacağın vakit değildir. Ne zaman Kur’ân [27] ortadan kalkarsa, sen çıkarsın, henüz Muhammed ümmetinde âlim ve sâdıklar var, sana izin olmaz” dedi.

Oradan kaçarak bir yere vardım. Bir köşk gördüm. Orada yazmışlardı ki *lâ ilâhe illallâh âdem saffiyullâh, lâ ilâhe illallâh nûh nebîyullâh, lâ ilâhe illallâh ibrahim halîlullâh, lâ ilâhe illallâh ismail zebîhullâh, lâ ilâhe illallâh ya’qub israilullâh, lâ ilâhe illallâh yusuf siddîkullâh, lâ ilâhe illallâh îsâ ruhullâh, lâ ilâhe illallâh mûsâ kelîmullâh, lâ ilâhe illallâh muhammed resûlullâh*. Bu kelimeyi okuyunca bir kapı açıldı, içeri girdim. İleri gittim. İki kapı peydâ oldu, oradan ileri gittim. Kubbelere gördüm, altın gümüşten de perdeler gördüm. Perdeyi açtım, Yaşlı yaşlı, hoş yüzlü kişiler göründü, başları yok (idi). Kılıçlarına dayanıp otururlar. Giysileri kan(lar içerisinde). Oradan içeri girdim. Bir nice sandıklar gördüm. Sandıkların içinde ölümler var. Kefenlerinden kollarını çıkarmış nur içerisinde ölümler idiler. Ondan başka küçük oğlanlar gördüm, elbiseleri yeşil, kırmızı, canı yok, hiç sonu yok, ondan başka akarsular gördüm. O suların kıyısında altın gümüş tabaklar gördüm. [28] Tabaklarda yiyecekler gördüm. Ondan doyuncaya kadar yedim. Oradan geçtim. Bir dehliz peydâ oldu. O dehlizde bir büyük yılan gördüm. Dönerek kaçtım. Yol tamamen kapandı. İki atlı adamın durduğunu gördüm. Kıyafetleri yeşil, sarıkları beyaz, yüzünde uzun sakalları var. Çok güzel yüzlü kişiler idi. Herhalde bu köşkların sahipleri olacak” dedim. Beni öldürürler diye korkumdan selâm verdim. Onlar hayranlıkla “aleyküm selâm” dediler. “Ey Temîm! sen nerede idin?” diye sordular. Ben “Bu köşkların içinde idim” diye cevap verdim. “Köşkün içindekileri ziyaret ettin mi?” diye sordular. Ben “Ziyaret ettim” diye cevap verdim. Yine “Yemeklerinden yiyip, suyundan içtin mi?” diye sordular. Ben “İçtim” diye cevap verdim. Ben “Bana yol gösteriniz” dedim. Onlar “İleri yürüyüver, bir kişi var, o yol gösterir” dediler. Yine “Bizim selâmımızı onlara ulaştır!” dediler. Yine bir gece gündüz yürüdüm. Onların söylediği yere vardım. O kişi namaz kılıyordu. Ben ona selâm verdim. O “Aleyküm selâm” dedi. O “Medine’den gelen, Temîm denen sen misin?” diye sordu. Ben “Evet, benim” diye cevap verdim. O “İleri yürüyüver! bir kişi var, o yol gösterir” dedi. [29] Bir gece gündüz yol yürüdüm. Bir ak kuşlar oturur idi. Zikirle meşgul idi. selâm verdim. O “Aleyküm selâm” dedi. “Medine’den gelen sen misin?” diye sordu. Ben “Evet, benim” diye cevap verdim. O da “İleri yürüyüver! Bir adam vardır, yol gösterir” dedi. Yine üç gece ve gündüz yol yürüdüm.

Bir bahçeye rastladım. Orada boyu bin kulaç (olan) bir ağaç var imiş. Bir mihrap var. Süslenmiş olan o ağacın dibinde türlü mücevherler var.

Orada bir yiğit namaz kılar idi. O mihrapta *lâ ilâhe illallâh Muhammeden resûlullâh* yazılı idi. Ben o yiğite selâm verdim. O da “aleyküm selâm” dedi. O da “Medine’den gelen, Temîm denen sen misin?” diye sordu. Ben “Evet, benim” dedim. O “Bana yakın otur!” dedi. Karşısına geçtim. Bana bir nar verdi. Öyle tatlı idi ki henüz ağzımdan lezzeti gitmemiştir. Bir pınar gösterdi (O pınarın suyu) bütün sulardan daha güzel idi. Su içtim, abdest aldım. Üç gece gündüz orada kaldım, Dördüncü gün “Ey Temîm! O dağın ötesinde bir yer var, hiç kimse gitmemiştir, hiç kimse görmemiştir. [30] Tanrının izni oluncaya kadar tuhaflıklar var. Allahtan başka kimse bilmez. Yüce Tanrı izin verdi. O yere gideceksin. Ne muradın olsa, Allah verdi” dedi. Bu sözü duyunca abdest aldım, yola koyuldum. Bir bahçeye vardım. (Bahçenin) ortasında bir mihrap var. O mihrapta ayın ondördü gibi bir kadın var. Taşlarla süslü elbiseler giymiş. Saçları yere kadar idi. Ben ona selâm verdim. O “aleyküm selâm” dedi. Yüzünü çevirip bir eli ile işaret etti. “Geldiğin yola yürüyüver!” dedi. Ben de dönerek yola koyuldum. O nar veren kişinin yanına geldim. O “(Ey) Temîm! Kadını gördün mü?” diye sordu. Ben “Evet, gördüm” diye cevap verdim. O yiğit “O kadın dünyadır” dedi. O yılanları gördün mü? Dabbetü’l-arz’dır. Yine o zâhidi gördün mü? Meşhur Îsâ (Peygamber) idi. O yeri gördün mü? Fil burunlu o şeytan idi. Yanındakiler askeri idi. Yine tek gözlü gördün mü? Onlar şehitler idi, Ellerini kefedenden çıkaranlar suda boğulanlardı. O yiyecekler cennet yiyeceği idi. O su içinde namaz kılıp [31] duran melekler idi. Suya gark olanlara tasalanırlardı yoldan çıkanlara tasalanır(lar)dı. Ak sakallı kişi gördün mü? İlyas Peygamber idiler. Kardeşim Ey Temîm! Bil! ve uyanık ol! ben Hızır’ım. Iskender-i Zülkarneyn zamanından beri burada idim” dedi. (Ben) “Yâ Hızır! Siz ikiniz bir yerde buluşur musunuz?” diye sordum. Hızır Aleyhisselâm “Yılda bir buluşuruz, bir yerde yemek yeriz, bir zaman su içeriz, Kudüs dağında” diye cevap verdi. “Ey Temîm! kendi ülkene varacak gücün var mı?” diye sordu. Ben “Yâ özlenen Hızır! Ama güçsüzüm bilmem ne kadar yol olacak?” diye cevap verdim. Hızır “Medine doksan yıllık yoldur” diye cevap verdiler. Ben bu sözü işitince zâr zâr ağladım. Hızır “Ey Temîm! Üzülme! Seni bir gece(de) kendi ülkene ulaştırayım” dedi. Bu sözü işitince mutlu oldum. Ansızın bir bulut geldi. Hızır’a selâm verdi. Hızır “Nereye gidiyorsun?” diye sordular. Bulut “İran’a, Turân’a gidiyorum” diye cevap verdi. Ona izin oldu. Yine bir bulut geldi. Selâm verdi: Hızır “Nereye gidiyorsun?” diye sordular. Bulut “Yûnus Peygamber şehrine gidiyorum” diye cevap verdi. (Hızır) “git!” dediler. Yine bir bulut geldi: Hızıra selâm verdi. Hızır “Nereye gidiyorsun?” diye sordu.

Metnin sondan eksik olan bölümünün aşağıda verilen tercümesi
Seyidoğlu-Yavuz yayımından alınmıştır.

“Bulut: ‘Peygamber’in şehrine gidiyorum’ diye cevap verdi. Hızır: ‘İyilik için mi, kötülük için mi?’ diye sordu. Bulut: ‘İyilik için’ deyince, Hızır bulutu yanına çağırdı: ‘Senden istediğim, şimdi bu adamı Peygamber’in şehrine, evine götür; sabah namazını Ömer’le kılın’ dedi. Bulut kabul etti: ‘Emrin başım üzere’ dedi.

Sonra Hızır’la vedalaştım, ‘Azık gerek’ dedim. Bana: ‘Yiyecek mi istersin?’ diye sordu. Ben: ‘Hayır Allah’ın huzurunda makbul olacak bir dua isterim’ dedim. Hızır: ‘Ey Medineli, sana bir dua öğreteceğim, okuduğun zaman hem gamdan, elemden kurtulacak, hem de kötü

gözden, padişahların hışmından, kazadan, belâdan uzak olacaksın. Zihnini açık tut, hazır ol' dedi ve bir dua öğretti, ben de okudum. Sonra Hızır elimi tuttu, beni buluta emanet etti. Bulut beni Medine'ye getirdi, evimin üzerine bıraktı. Aşağı indim, başımdan bu işler geçti, işte halim budur. Şimdi siz kimin haklı olduğuna karar verin' dedi. Hazret-i Ömer: "Ya Temîm, Cinlerin yiyecekleri nelerdir?" Diye sordu. Temîm "İnsanların evlerinde besmele ile tutmayı unuttukları yiyecekler onların olur. Ayrıca kirli, pis yerlerden topladıklarını hayvanlarına, bizim hayvanlarımızın pisliğini koyunlarına yedirirler. Bizim etini yediğimiz kemikler onların pastırmasıdır. Boş hamamlar ve korkunç yerler onların gezindikleri yerlerdir. Bunlardan bazıları müslüman ve temiz olur, şeriata uyarlar, namaz kılıp Kur'an okurlar, İslâmiyet uğruna savaşır. Her cinin insandan bir dostu vardır" der ve sonra Hazret-i Ömer'e

"Ya Emîrü'l-müminîn ve ey cemaat! Evlerinizi her zaman temiz tutun, süprüntüyü çıkarın, eviniz temiz koksun, tırnak döküntüsünü, kalem yongalarını, yumurta kabuklarını ayak basacak yerlere dökmeyin, ceviz ağacının dibinde, pınar başında uyumayın; karanlık hamama ve evlere girmeyin. Kırılarda yalnız yürümeyin, akşam vakti çocuklarınızı eve alın, karanlıkta kimseyi korkutmayın, muskasız, hamâyilsiz, bıçaksız gezmeyin, yatağınızdan kalktığınız gibi çıplak dışarı çıkmayın, yollara eşiklere oturmayın, abdestsiz kimseleri arpa, buğday ve unun üzerine baktırmayın bereketi gider ve devlerin ve ifritlerin olur. Bu sözler benden size nasihat olsun" der.

Hazret-i Ali "Kafirlerin hali nasıldır" diye sorar. Temîm "Ey efendim! Onlar *la havleden*, namazdan, duadan kaçarlar, onlar kaplan, fil, kurt, sırtlan ve ejderha şekillerini severler, ekseri bu şekillere girerler, uzun ve siyah renkleri olur, gözleri yukarıdan aşağıyadır, it kuyrukları gibi kuyrukları vardır, başlarında boynuzları olur, yel gibi hızlı yürürler, gök gürültüsü gibi ses çıkarırlar şimşek gibi çakarlar" der.

Bu sözleri duyan Ömer, Osman, Ali ve sahabe kalkıp Temîm'le görüşürler ve karısını ona teslim ederler. Ömer hazineden Temîm'e iki yüz akça harçlık ve ihtiyacı ne varsa verir. "Hoş geldin" der Temîm de ömrünün sonuna kadar karısıyla birlikte yaşar.

Bu hikâyenin insanlara faydası şudur:

Gece vakti kimseyi korkutmamalıdır, evi temiz tutup güzel kokmasını sağlamak, ayak altında süprüntü bırakmamak, ceviz ağacının dibinde uyumamak, ıssız yerde yalnız yürümek, çocukları sakınmak, evin büyüğü gelmeden sofraya oturmamak, her zaman dua okuyup Allah'ın adını anmak gerekir.

